

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2-40 "

Num. de Duminică
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Num. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deak Ferencz-utca 29.
INȘERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de
schimb costă fiecare șir 20 H.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Cuvântul de deschidere

ținut în 5/18 Septembrie 1910 la adunarea generală din Dej a »Asociației pentru literatura română și cultura poporului român«, de viceprezidentul Andrei Bârseanu.

Doamnelor și domnilor!

Iată-ne întruniți din nou în adunare generală în numele celei mai mari și celei mai vechi din însoțirile noastre culturale, căutând să ne dăm seamă de lucrările făcute în cadrele ei timp de un an de zile, cercetând mijloacele, prin care am putea ajunge mai cu înlesnire la îndeplinirea scopurilor ei și îmbărbătându-ne unii pe alții în înțelegere frățească, la lucrarea pentru întărirea și înaintarea neamului, din care facem parte.

Aproape un an de zile s'a scurs pe albia nestârșită a vremii, de când ne-am întrunit mai pe urmă în sediul de căpetenie al Asociației noastre, încălziiți de raza amintirii primului ei președinte, a nemuritorului arhieru Andrei Șaguna — un an plin de nenorociri elementare pentru multe părți ale țării, bogat în desamăgiri în multe privințe pentru noi Români, dar pe care, cu toate acestea, nu-l putem însemna cu negru, deoarece, pe lângă toate necazurile, totuși ne-a adus și unele semne de bucurie, dovedind încă odată adevărul vorbelor bătrânești, că *aurul în foc se lămurește!*

În deosebi, ce privește Asociația noastră, anul acum încheiat nu se poate socoti cu totul lipsit de rod. Numărul frumos de p. elegeri populare, ținute în diferite părți ale țării sub îngrijirea ei, cele câteva însoțiri economice, înființate la stăruințele ei, conferințele întocmite în centrele noastre mai de frunte, încercările de a deprinde pe cei neștiutori de carte cu scrisul și cu cetitul, expozițiile de industrie casnică, puse la cale în câteva despărțăminte, bibliotecile populare, al căror număr crește în mod destul de îmbucurător, darurile făcute pe seama Muzeului nostru istoric și etnografic, premiile date ici-colea cu ocazia expozițiilor și pentru alte scopuri economice și culturale, frecvența tot mai mare a Școlii civile de fete, întemeiată de Asociația noastră, sânt tot atâtea dovezi, că dorul de înaintare este adânc înrădăcinat în sânul poporului nostru și că, cu toate piedecile, ce le întâmpină în calea sa, Românul se știe strecura înainte pe drumul nesfârșit al progresului, întocmai ca un căluț de munte, care întâlnind stânci năprasnice în calea sa și neputându-le sfărâma le încunjură și încet-încet își face drum mai departe.

Ideul năzuințelor noastre de un lung șir de ani nu este altul, decât crearea unei culturi naționale românești, potrivit însușirilor etnice ale poporului nostru și în armonie cu năzuințele culturale ale Românilor din celelalte țări, în care soarta ne-a împărțit, și o conviețuire pașnică și deamănă, cu celelalte neamuri din mult iubita noastră patrie.

Sau cum l-a definit cu atâta pricepere și cu atâta claritate zilele trecute unul din cei mai mari fruntași ai noștri:

»Intăriți prin cultură și bunăstare, sub paza și în marginile legilor patriei noastre comune

în bună conviețuire cu concetățenii noștri de alt neam, dar totodată în strânsă și neîncetată legătură sufletească cu frații noștri de un sânge, de sub alte stăpâniri, vrem, — mai mult: sântem ferm decizi, ca sub orice împrejurări și împotriva tuturor piedecilor firești sau meșteșugite, ce vom afla în calea noastră, să ne trăim și mai departe viața noastră românească pe aceste plaiuri și în aceste vălcele îngurăte cu mult sânge românesc și rămase nouă scumpă moștenire dela moșii și strămoșii noștri! Iar în realizarea acestui ideal avem acea credință tare, pe care ni-o dă simțul puterii noastre de viață și de rezistență națională.»

Ce poate fi mai firesc ca acest ideal, ce dorință mai legitimă poate avea un popor, decât de a trăi mai departe, în bună înțelegere cu celelalte popoare, cu însușirile ce i-le-a dat Dumnezeu, și căutând a desvolta tot mai mult aceste însușiri, ca astfel să-și zidească și el partea sa din edificiul măreț al culturii omenesci?...

Și cu toate acestea, câte piedeci trebuie să învingem zi de zi, ca să ne putem apropia cu un pas măcar de acest firesc și legitim ideal; cu câtă bănuială sânt privite de multe ori eforturile noastre de înaintare economică și culturală chiar din partea factorilor, dela cari am fi îndreptățiți a aștepta bunăvoință și mână de ajutor!

Marele scriitor și bărbat de stat, baronul Iosif Eötvös asemănase prin anii 60, la o adunare culturală a compatrioților noștri Sași, năzuințele de înaintare culturală ale popoarelor din patrie cu o întrecere de a urca un munte. »*Acela va fi învingător*«, zise marele bărbat, »*care va ajunge mai întâi pe culmea muntelui!*«

Deși abia scăpat din lanțurile iobăgiei și, în urma vitregităților timpurilor, rămas tare înapoi față cu celelalte neamuri conlocuitoare, poporul nostru a pornit cu toată inima la această nobilă luptă de întrecere. Cu râvna omului dornic de a dovedi ce poate, el apucă cu bărbăție pe munte în sus și cine știe unde ar fi el acum, dacă nu i-s'ar fi aruncat mereu buturugi în cale și dacă lupta ar fi fost dreaptă!

În loc de a fi încurajați și sprijiniți însă în năzuințele noastre spre crearea unei culturi naționale române, de câte ori sântem siliți din nenorocire, a auzi obiecțiunile cele mai ciudate, întrunirile cele mai revoltătoare?

Până și legitimitatea idealului nostru a ajuns să ni-se discute din unele părți.

Ce? — auzim zicându-ni-se adeseori. *Sânțefi voi oare îndreptățiți a avea o cultură a voastră proprie în această patrie? Nu cumva năzuințele voastre culturale stau în contradicție cu interesele patriei comune?...* Și chiar dacă ați avea dreptul la o cultură națională, sântefi voi în stare a crea o asemenea cultură? *Produs ați voi ceva de valoare în această privință până acum, ca să puteți avea vre-o nădejde în îndeplinirea așteptărilor voastre?*

Iată atâtea întrebări, care ni-se pun aproape în fiecare zi și cu al căror răspuns merită să ne ocupăm câteva clipe, dacă nu spre lămurirea altora, cel puțin pentru o mai bună înțelegere din partea noastră.

Dreptul de a aspira la o cultură națională proprie este unul din drepturile naturale cele mai de căpetenie ale unui popor. El se poate asemăna cu dreptul individului la viață, la parte sa de aer și de lumină. Și precum individul, amenințat în existența sa, are dreptul a se apăra din toate puterile sale, dând din mâni și din picioare, tot astfel un popor, a cărui viață culturală este atacată, e îndreptățit a folosi toate mijloacele, ce-i stau la îndemână, pentru apărarea criteriilor acestei viați: a limbii sale strămoșești, a tradițiilor și a obiceiurilor sale, a portului, cântecelor și jocurilor, a religiei și a literaturii naționale.

A nu recunoaște acest drept, ar însemna a proclama ca principiu războiul de exterminare între oameni, a da pe cel mai slab pradă celui mai puternic, a pune pe tron tiranii, a aduce pe om iarăși la starea fiarelor sălbatice.

Și tocmai pentru a feri societatea omenescă de asemenea situații primejdioase, statele organizate din timpurile mai nouă, compuse din multe naționalități, au adus legi pozitive, prin care se asigură fiecărui popor dreptul la viața sufletească proprie, conform însușirilor și dispozițiilor sale, moștenite din moși, strămoși.

Aco'o, unde aceste legi se respectă, popoarele se simt fericite și statul înaintază, văzând cu ochii; îndată-ce însă volnicia se ridică peste legi, amenințând dreptul altora la viața sufletească, bunăînțelegere dintre cetățeni dispare spre răul totalității.

Dar năzuința fiecărui popor la crearea unei culturi naționale nu este numai un drept, ci în același timp este și o datorință.

Dacă este adevărat, că menirea omului prin părmânt este progresul, fiind dator fiecare individ a face un pas mai departe decât părinții săi, tot astfel și menirea popoarelor nu poate fi alta decât progresul, având fiecare din ele datoria a-și perfecționa însușirile sale caracteristice și astfel a contribui la înaintarea obștească a omenimei, sau cu alte cuvinte: a promova cultura generală prin desăvârșirea culturi sale naționale.

Năzuința aceasta generală a popoarelor spre dezvoltarea culturii naționale o pretinde însăși legea progresului omenimei, care nu suferă nici o stavilă, și adese-ori observăm, că chiar și popoarele cele mai apăsate politicește, dau semne de o puternică viață culturală, așa încât nu există putere omenescă, care să le poată zădărnici savorul lor spre înaintare. Astfel poporul polon, deși șters de pe harta Europei politicește și împărțit la trei mari împărții, totuși a produs în timpurile mai nouă pe un Mickiewicz, pe un Krąszewski, pe un Lelewel și pe un Sienkiewicz, ca să nu vorbesc, decât numai despre scriitori.

Supunându-se acestei legi a progresului și urmând exemplul popoarelor mai înaintate, poporul nostru din această patrie, ajuns la conștiință de sine, de asemenea se nizuie a-și crea o cultură națională, studându-și și prețuindu-și tot mai mult limba strămoșească, cercetându-și trecutul său, observându și datinile și obiceiurile și peste tot căutând »să-și lumineze mintea cu învățăturile«, după îndemnul dascălului de odinioară dela Arad, Dimitrie Țichindeal.

Vătămă a oare poporul nostru, urmând astfel, cât de puțin interesele altor neamuri, sau numai și-a făcut datoria către sine însuși? Atins a el cât de cât, prin cultivarea însușirilor sale caracteristice și prin năzuințele sale de înaintare economică, interesele patriei comune, sau din potrivă a contribuit și contribuie la întărirea ei?

Răspunsul la aceste întrebări cred, că reese de sine pentru fiecare om nepreocupat.

Lucrarea noastră pentru înaintarea culturală în senz național nu este o acțiune agresivă, ci dimpotrivă o acțiune de conservare proprie, în cel mai strict înțeles al cuvântului, iar din punct de vedere al totalității cetățenilor ea nu poate fi privită decât ca salutară, având în vedere, că binele totalității se răzică pe binele părților constitutive.

Lucrând pentru înaintarea culturală și economică a poporului nostru, noi lucrăm pentru binele patriei întregi și astfel am avea tot dreptul să așteptăm, ca lucrarea noastră să fie prețuită după cuviință și sprijinită, în loc de a fi privită cu ochi răi și stânjinită.

În toată acțiunea noastră culturală și economică devisa noastră a fost și este: *Popoare fericite în patrie fericită!* — o dorință nutrită adânc în piepturile noastre, a cărei împlinire am voi să urmeze cât de curând.

Se pune însă mai departe, cum am văzut, întrebarea, dacă avem în noi puterea de a crea o cultură națională și dacă am dat dovezi în această privință până acum, dovezi cari să ne îndreptățescă a hrăni oarecare nădejde pentru viitor?

Spre a putea răspunde la această întrebare, n'avem decât să aruncăm o privire, oricât de fugitivă, asupra trecutului sbuciumat al neamului, din care facem parte.

În timpurile vechi ale mișcării popoarelor și în timpurile dintâi ale domniei feudale manifestările culturale ale poporului nostru, ca ale tuturor popoarelor asuprite, nu puteau fi decât de tot restrânse. Literatura noastră se mărginea la literatura populară; arta noastră națională la începuturile de chindisituri, cu care femeile române își vor fi împodobit vestmintele, și la cre-

stăturile, cu care păstorii Români, atunci, ca și acum, trebuie că și înfrumusețau bătele lor; viața bisericească, la rugăciunile, pe cari cei vecinic amenințați și asupriți le înălțau lui Dumnezeu în bisericuțele lor de lemn, împodobite cu câte o icoană primitivă, ca să-l apere de necazuri, ocrotindu-i cu brațul său atotputernic. În fruntea obștei dintr'un sat sau dintr'un cătun se afla câte un bătrân mai cu vază, care potolia certele în mod patriarhal, după obiceiul vechiu al pământului, scris în conștiința omului neprihănit de păcatele timpurilor noastre și păstrat cu sfințenie din neam în neam; iar căpetenia locuitorilor dintr'o vale sau dintr'un ținut, dintr'o țară întregă, cum se zicea și se mai zice și astăzi, era câte un cneaz sau câte un voevod, care povățuia întreg poporul din acea parte de loc și la caz de lipsă se pune în fruntea lui trăgându-și paloșul din teacă și luându-și arcul pe umere, ca să-i apere sărăcia și nevoile și neamul.

Acesta este timpul, când s'a pământit dulcea noastră limbă românească, dovada cea mai limpede a originii noastre, când a început a răsună mai întâi doina străbună, plină de atâta jale și atâta duiosie, când au început să se lauda în cântece bătrânești faptele vitejilor, cari își puneau viața pentru binele obștesc, când s'au urzit legendele despre Cetatea Devei, despre Radu Negru și despre Dragoș Vodă, când au răsărit minunatele povești despre Făt frumos și Ileana Cosânzeana, despre Snei și despre Bălauri, povești în care noua credință creștină a început să se amestece cu miturile rămase din anticitate.

Dar mai târziu, când mișcarea religioasă, pornită de dascălul-martir din Praga și cu un veac după aceea de îndrăznețul reformator din Wittenberg, începu să zguduie aproape întreaga Europă, amenințând vechia biserică romană cu totală nimicire, Români se știură înzestra cu o întreagă literatură bisericească, tot așa de vechie și aproape tot așa de bogată ca a popoarelor împrejurătoare. Și dacă această înzestrare s'a făcut la început în mare parte cu ajutorul străinilor, aceasta nu scade nici de cum meritele strămoșilor noștri, deoarece ei nu au fost cu

totul pasivi la această lucrare, ci partea cea mai grea a lucrării, despre care e vorba, traducerea și prelucrarea cărților bisericești au făcut-o tot ei: un diacon Coresi, împreună cu preoții Iane și Mihaiu din Brașov, Mihaiu Tordaș cu colaboratorii săi, un Simion Ștefan, Vlădica Belgradului, Popa Ioan din Vinț și ceilalți contemporani ai lor, vrednici de toată lauda, ca începătorii literaturii noastre scrise.

Iar după câțeva vreme, când vântul prevestitor de rodire al Apusului începu a pătrunde și la noi, când Roma și Viena își deschiseră porțile vechilor și vestitelor lor școli și pentru tinerii noștri, iată, că produse nouă literare încep a se arăta la neamul desprețuit până acum al iobagilor din Carpați, știința începe a-și desvolta tainele sale și pentru dânșii: Samuil Clain, urzește cercetările sale istorice și lingvistice, Gheorghe Șincai scrie Cronică sa, în care caută să destrame trecutul încălțat al neamului nostru întreg, Petru Maior cercetează începuturile glorioase ale Românilor, pe când Paul Iorgovici își îndreaptă din nou băgarea de seamă asupra firii limbei românești; iar doctorul Ioan Molnar caută să facă cunoscută această limbă și străinilor, dând în același timp poporului săa prețioase povești despre păstrarea sănătății și despre înaintarea economică a casnică și rurală.

Și în urma acestor pionieri ai culturii noastre naționale iată că se ridică o generație întreagă de tineri luinați și învățiați pentru isbânda cauzei noastre culturale, dintre cari unii, dornici de a duce facla luminei în toate colțurile locuite de Români, trec Munții și treze c la o nouă viață pe frații noștri din țările vecine. Gheorghe Lazar deschide școala dela Sfântul Sava din București, Vasile Fabian Bob și Damaschin Bojincă se așează în Iași. Ei sânt urmași nu peste mult de bărbați ca Ioan Maiorescu și Aron Florian, Gavriil Munteanu și Dionisie Romano, August Treboniu Laurian și Simeon Bărnuț, deșteptătorul Bucovinei Aron Pumnul și age ul istoric Papiu Ilarianu. Aceștia și alți tovarăși de muncă ai lor au contribuit în mare parte la formarea României de azi și au cimentat pentru totdeauna legăturile sufletești între Români din toate părțile.

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA

Două inimi.

De Const. A. Giulescu.

Nu o văzusem pe Clara din noaptea anului nov. Când m'a zărit intrând pe ușe a rămas cu ochii țintâi la mine. De părere bună n'a mai putut vorbi. Tocmai mai târziu a izbucnit în șipete de bucurie; cu vorbe dojenitoare.

Coana Ruxanda, sta ghemuită în vârful patului și mesteca în mână o pereche de cărți. Fereștele erau larg deschise, prin ele năvălea aerul cald, cu miros de primăvară.

O pisică cu blană frumurie se tot freca de piciorul mesei, alintându-se singură, pe când în ungherul dela sobă clipea leneș o cățelușe gulerată, cea mai dragă.

Un aer de prietenie sinceră, de bunătate ne mângăie, am respirat ori de câte-ori am intrat în casa asta.

Imi aruncă ochii pe fereastră. Mugurașii involți stau să crape, iar printre ramuri ciripesc vrăbii gureșe.

După multe vorbe muștrătoare, la carl de-abia găseam cuvinte să-mi cer iertare, am tăcut toți o clipă. Rup în urmă tăcerea și zic:

— Ia dă-mi odată cu cărțile coano Ruxanda, să ne treacă necazul.

— Haide, să-ți dau, în răspunse cu vo'e bună. Și pe când își netezește o pernă în poale și-și alege cărțile pentru dat, eu fac gogolăie de hârtie și le arunc unei pisicuțe nebnatice, ca e se rostogolește ca un ghem pe covoarele întinse.

Clara face mare haz, eu râd cu lacrimi, iar coana Ruxanda se intrerupe din descântatul cărților, certându-mă cu vocea-i blajină:

— Mă, nebunule, lasă pisca. O s'o îmbolnăvești!

Trec în apropierea patului și mă pregătesc s'ascult ce mi vor spune cărțile. O! dar câte nu-mi spun ele!.. De-o iubire cu necaz și de-o inimă tristă. De vorbe rele și de-un tenei pe drum de sară. De o dragoste cu păcat, și de la crâmi multe, multe... Ah! dama de ghindă!... În tot de-una am căzut în cărți alături de ea, dar e așa departe de sufletul meu!

Imi aruncă ochii pe-o măsuță încărcată cu fotografii; zăresc o scrisoare închisă cu o marcă

străină. Venise tocmai din America. Era pe adresa Carii.

Mi-s'a spus că e a vecine', o prietenă scumpă. O cunoșteam.

Imi amintesc de situația unui doctor, de-o viață zbuciumată, de-o inimă stinsă, și-mi zic: Atunci, în clipa cea fatală, au murit două inimi!

Întreb: ce conține scrisoarea?

Mi-se răspunde, că fotografia lui, a celui neuitat, pe care o trimite un prieten din America.

Rămân o clipă pe gânduri... Imi vin în minte cuvintele doctorului. «Când suferim așa de mult, viața nu merită atâta jertfă». Ochii mi-se duc pe șirurile de cărți, și par'că mi sună mereu în ureche vorbele Coanei Ruxanda, de-o dragoste cu dama de ghindă, și de-o inimă tristă.

Când să plec, o ușoară bătaie în ușă. Ca un vis de primăvară intră în casă prietena scumpă. Cu privirea tristă, obosită de vegheri îndelungate, părea o madonă care se roagă! Era ceva dureros, melancolic în toată făptura ei! Mă gândesc atunci: Unde-i viața, violciunea de altă dată?..

După ce ne cercetă pe toți cu ochii, se așezi pe colțul unui scaun. Clara îi zise:

Fabrică de parchete,

Cluj—Kolozsvár.

Fabrichează orice parchete din sterjar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărimă, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dusumelelor.

Iar când lanțurile iobăgiei căzură și de pe brațele noastre, când puturăm răsufla și noi mai liber, după atâtea veacuri de suferință, cu câtă râvnă îmbrățișa poporul nostru din această patrie toate formele culturii moderne, adoptându-le după geniul său și după trebuințele sale, și căutând astfel printr'o activitate încordată, să ajungă popoarele, care, mai favorizate de împrejurări, apucaseră mult înainte pe calea desfășurată a popoului! Prin școli și prin întocmiri bisericești, prin presă și teatru, prin însoțiri culturale și economice se năzuim să părim și ne năzuim și noi astăzi să umplem lacunele, rămase în cultura noastră în urma împrejurărilor grele din trecut și să dăm omenimei aceea, ce i sântem datori în urma însușirilor cu cari ne-a înzestrat Dumnezeu.

Nu este mult aceea ce am făcut până acum; dar chiar puținul acesta, ce l-am putut face, cu toate piedecile ce ne-au stat și în parte ne mai stau încă în cale, dovedește, că este duh în noi, »est Deus in nobis«, și că n'a fost cu totul lipsită de temelie aprecierea geografului german W. Hoffmann asupra însușirilor popoului nostru, când a zis pe la mijlocul veacului trecut în cartea sa »Beschreibung der Erde« (Descrierea pământului) următoarele cuvinte: »Din această amestecătură, din care își trage poporul român originea sa, se dezvoltă capete, ce-s clasice și s'ar putea folosi de modele la gemme, — capete, care și în lăuntru ascund, ceea ce arată pe din afară. Căci o putere de pricepere mai repede, o minte mai clară, o agerime mai mare, împreună cu îndemnare în purtare, cum o întâlnim une-ori și la Românul cel mai de rând, nu vei găsi nicăieri. Acest popor, unit și cultivat până la gradul suprem a civilizațiunii, ar fi vrednic a sta în capul culturii spirituale a neamului omenesc. Mai adaugă, ca să nu mai lipsească nimica, că și limba lui este atât de sonoră și bogată, încât s'ar potrivi de minune pentru cel mai cultivat popor de pe fața pământului.«

Chiar dacă poporul nostru ar avea numai o parte din însușirile amintite cu atâta laudă de învățatul german, totuși ar fi pe deplin îndreptățit a aspira la o cultură națională și ar face o crimă față sine însuși, dacă nu și-ar da toate

silințele, ca să și folosească însușirile, cu care l-a dăruit Dumnezeu.

Iar rezultatele obținute până acum printr'o activitate de ceva peste o jumătate de veac pe terenul bisericesc și școlar, artistic, social și economic, ori cât de modeste ar fi ele, sânt o dovadă limpede, că poporul nostru este capabil a crea o cultură proprie a sa.

Prin urmare nu putem renunța cu nici un preț la urmărirea idealului nostru cultural național, ori câte greutăți am avea de învins. O astfel de renunțare ar fi identică cu o sinucidere, care nu o poate pretinde nimeni dela noi.

Dimpotrivă așteptăm, că pe viitor, recunoscându-se pe deplin îndreptățirea năzuințelor noastre, să ni-se lase lberă toate căile, ce conduc la înfăptuirea idealului nostru: pe terenul bisericesc, al învățământului, social și economic, ca astfel să-i putem da patriei noastre mult iubite aceea, ce am fi în stare să-i dăm în urma însușirilor noastre etnice.

Și aceasta nu ca o concesiune, nu ca o pomană, ci ca un drept elementar, care nu i se poate denega nici unui popor.

Orice ne-ar aduce însă viitorul, datoria noastră este, să nu lășăm neîntrebuințat nici un mijloc și să nu pierdem nefolosit nici un moment pentru a ne apropia tot mai mult de ținta, pe care o urmărim.

Asociația noastră ne oferă în această privință cel mai larg teren de activitate.

Să ne dăm deci mână cu mână, cum zicea odinioară bardul național, dela moartea căruia s'au împlinit înainte cu câteva zile 20 de ani, toți câți simțim în același fel, și grupându-ne sub falnicul ei stindard, să ducem mai departe cu puteri unite și fără nici o șovăie nobilă luptă pentru susținerea și dezvoltarea culturii noastre naționale!

De vom eși biruitori, vom avea mulțămirea de a fi făcut să triumfe cea mai dreaptă cauză din lume; de vom cădea, vom avea mângăierea, că n'am trădat aspirațiunile părinților, moșilor și strămoșilor noștri, și că nu ne-am acoperit de rușine față cu generațiilor viitoare.

»Decât o viață moartă, mai bine o moarte

vie!« a zis același cântăreț al deșteptării noastre naționale.

Punându-vă la inimă aceste memorabile cuvinte, care trebuie să ne fie un memento pentru toate timpurile, declar adunarea generală de deschisă.

Halul »Luptei«. Aflăm din sorginte absolut autentică, că în ziarul »Lupta« din Budapesta — pe care tipograful Birăuț continuă a-l scoate cu toată opreliștea dată din partea partidului național român — scriu articolele de fond, faimosii domni împăciuitori Dr. Emil Babeș și Dr. Gheorghe Alexici, cel mai potenț expozent al vicarului Mangia. De altfel cu »matrapazlăcurile cari se petrec în jurul numitei foi ne vom ocupa mâine mai pe larg, arătând cum fostul organ al partidului are să ajungă în mâinile guvernului și a ciracilor săi răspândiți printre Români.

Mila guvernului. Dumnezeu ceară pe oameni, cari îl iubesc după mărimea păcatelor lor. Azi cu focuri, cari mistuie toată agoniseala sutelor de brațe, mâne cu potopul tot atât de înfricoșat, poimâne cu boale cari nu cruță pe cei de cari se ating... Necaz și mizerie pretutindenea. În sute de locuri sânt ochi rugători, cari se îndreaptă către visteria țării, unde sânt și banii lor, și ai frăților lor. Iar guvernul, părintele milos al popoarele țării, marele împărțitor de gloanțe printre Români, — face »case culturale« în Beluș și în Ciaba. Acest din urmă orașel, care e merit să și întindă razele maghiarizării printre Românii dela marginea unguismului, a primit iarăși 80000 de coroane pentru a putea începe clădirea unui palat cultural. Mai de mult i se votase încă 100 000 de cor.

Bună politică, bună gospodărie, dreaptă ocrotire a intereselor culturale ale tuturor neamurilor din Ungaria!

Congregația comitatului Făgăraș. Convocare: Onorații membri ai congreției comitatului Făgăraș sânt rugați a participa la număr complet la adunarea generală comitatensă, ce să va ținea joi în 22 Septembrie nou, la oarele 9 a. m. Făgăraș la 16 Septembrie 1910. Din încredințarea clubului comitatens: I. Macavei vicar foraneu.

Călătoria ministrului Aehrenthal. La sfârșitul lunii acesteia ministrul de externe Aehrenthal va pleca la Roma pentru a întoarce lui San Giuliano vizita făcută la Salzburg. Cei doi miniștri vor pleca apoi împreună la Racconigi unde contele Aehrenthal va fi primit în audiență de regele Victor Emanuel.

Roosevelt — dictator. Așa acum începem a înțelege nevoia de-a pleca în America, în »țara libertății«, contele Apponyi. Căci ziarul »New York Journal« aduce următoarea știre senzațională: Teodor Roosevelt a ajuns la convingerea, că forma de guvernare a statelor unite trebuie schimbată, înlocuită cu una centralistă și federalistă. Bine înțeles că în fruntea noului guvern, foarte asemănător cu guvernele europene, ar fi să fie marele Teddy, democratul cu tendințe de Caesar.

Pentru aceea este necesară cortezia eficace a lui Apponyi. Cel mai mare orator al Europei — în springinul celui mai celebru vorbitor american; țara cea mai liberală a bătrânului continent plin de păcate ajută »țara libertății« din lumea nouă să și consolideze o nouă încheiere. Oare nu s'ar putea face o mică confuzie: să rămână contele nostru acolo, și să ne miluească bunul Dumnezeu pe noi cu Roosevelt?

— Dacă mi promiți că ești cuminte, am să-ți dau ceva, draga mea.

— Da, îți promit, răspunse îngrijorată...
Și după un moment de tăcere urmă:
— Ce, a venit răspunsul dela America?
— Da, uite-l pe măsura de sub oglindă.
Se repezi și luă scrisoarea. Dar în mijlocul casei se oprî tremurând. Se clătina ca o crențușă. Mi-a zis atunci rugătoare:
— Deschide dumneata scrisoarea, te rog.
Am rupt plicul, și am scos fotografia doctorului.

Pe un colț erau scrise cuvintele: »Prietenului... aduceri aminte«. Când l-am întins fotografia, a prins o cu amândouă mâinile, a privit-o îndelung și s'a pornit pe un hohot de plâns. Se scula apoi, ștergându-și ochii, și porni cu pași mărunți spre ușă.

Amurgul bătea trist în ferestre. Nourăși negri alergau pe cerul plumburiu, iar în toată casa nu se auzia decât sforăitul unui motan. Din departare venia tânguitorul unui clopot, care cânta de vecernie.

Când n'am mai văzut o, m'am deșteptat par'că dintr'un vis dureros, zicându-mi:

Atunci, în clipa cea fatală, au murit în adevăr două inimi.

Cântec.

Dragă, două perințe
Coase cu melancolie.
Una din mătăasă neagră,
Cealaltă portocalie.

Cea de a doua pentru nuntă
Când de min' o să rămâl,
Iar cea neagră în sicriu mi
Să mi o pui de căpătâl.

București 1910.

A. Cotruș.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminium, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pleze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

Neumann M.
atelier de haine pentru bărbați, copii și femei.

Secție deosebită pt. efectuarea comenzilor după măsură.

Furnisorul curții imperiale și regale.

„Astra“ la Dej.

— Dela trimisul nostru special. —

Importanța tot mai mare ce li-se dau adunărilor noastre culturale și, în rîndul întâi, Asociației dela Sibiu nu se poate atribui exclusiv — cum am dori atât de mult să putem face — unei înțelegeri mai conștiente a scopurilor urmărite de această înaltă instituție culturală a noastră, ci înainte de toate unor stări vitregi cari ne fac cu neputință orice altă manifestație de viață românească.

Totuș, motivele aceste de ordin prea puțin cultural nu se impun cu atîta forță în cât să nesocotim faloasele reale ce rezultă din această interesare, tot mai vădită, de scopurile Asociației, fiindcă interesarea aceasta de nevoie — azi, va trezi ca mâine în tot mai mare măsură dragostea adevărată și pentru ideile culturale ale poporului român, ideale cari își află expresia grăitoare în cuvintele rostite, în aplauzele adunării, de președintele A. Bârseanu: *Popor fericit în țară fericită.*

Dej, 18 Septembrie.

Sosirea comitetului.

Cu trenul dela 4 și jumătate a sosit la Dej comitetul central, în frunte cu vicepreședintele Asociației, dl Andrei Bârseanu. Cu acelaș tren au venit și dl Octavian C. Tăslăuanu, secretarul Asociației, și dnii Partenie Cosma, Dr. Liviu Leményi, Nicolae Ivan, Ioan F. Negruțiu, G. Precup, membrii comitetului central și dl Aurel Cosciuc, conferențiarul agronomic al Asociației și mulți alți oaspeți.

La gară, comitetul a fost întâmpinat de o delegație în frunte cu canonicul gr. cat. Ioan Welle și protopopul gr. ort. Teodor Herman. Am observat la gară de dnii Dr. I. Kerekes, Dr. Ioan Vaida, Dr. T. Mihali, S. Ion Russu, director de bancă, Dr. L. Micșa, Ionică Moldovan, A. Pop-Papiu, preot, Dr. G. Tripon, Dr. V. Onișor, și o gardă de tineri, însărcinați cu încadrarea oaspeților.

În cuvinte bineșimțite, dl I. Welle salută în numele culturii românești comitetul și-l urează bun venit. Răspunde scurt, mulțumind, dl Andrei Bârseanu.

Oaspeții.

La orele 8 a avut loc, în sala otelului »Hungaria«, obișnuita seară de cunoștință, la care au luat parte vre-o 200 de persoane, în frunte cu dl Andrei Bârseanu, dl Dr. Teodor Mihali și membrii comitetului și aproape toată societatea românească din Dej.

Lumea venită din toate colțurile românești a petrecut în bună dispoziție câteva ore. Toaste nu s'au rostit.

Dejul a fost inundat de lume românească. Din cele mai îndepărtate colțuri au venit Români să asiste la adunarea generală a celei mai înalte instituții culturale românești.

Numărul oaspeților a trecut peste 2000. Au fost bine reprezentate mai ales ținuturile din jur. Dintre cei veniți din depărtări mai mari am remarcat pe domnii:

Dr. Șt. C. Pop, dep. dietal, cu doamna (Arad), Dr. Nicolae Șerban (Făgăraș) Dr. Vasile Lucaciu (Șeșești), Gh. Stanciu, protopop cu familia (Bistrița), Florian Cocian, avocat, cu familia (Ceh), I. Nemeș, jud. în pens. (Gherla), Anton Precup, vicar (Năsăud), Dr. Titus Babeș, avocat cu dna (Budapesta), Dr. Candin David avocat, (Abrud), Ioan Ciocan, deputat (Năsăud), I. Seib, protopop (Șomcuta-mare), Dr. Coriolan Pop, avocat, cu familia (Oradea-mare), Dr. Valer Branște (Lugoj), Dr. Caba, avocat, (Seini), Emil Caba, sub-

locotenent (Viens), Dr. V. Sălăgianu avocat (Sătmăr), Dr. Carol Barbu (Sătmăr), Dr. A. Nilvan, avocat (Șomcuta-mare), Dr. Alexandru Pop (Seini), Andrei Cosma, avocat, cu familia, Dr. Victor Deleu, avocat, I. P. Lazar (Cehul Silvaniei), Dr. L. Gyarko, avocat (Jibou), I. Bena, preot (Pianul-de-sus), Nicolae Pășulă, învățător (Șicula, com. Arad), Dr. Rusan, medic (Nocrich), Remus Cosma (Sibiu), Dr. Ioan Rațiu, profesor, Vasile Suciu, profesor (Blaj), Vichentie Nemeș, preot (Sănmărtinul sârat), Dionisie Vaidă, preot (Cățău), Grigorie Pietosu protopop, cu familia (Năsăud), Dr. I. Buzura, avocat, Dr. I. Oțeanu avocat (Lăpuș), Iuliu Popescu (Sibiu), Dionisie Filip, cand. de adv. (Hotoan), Dr. V. Poruțiu, Dr. A. Frâncu, Dr. I. Dălanu (Cluj), Dr. A. Hetcou, (Șomcuta) Dr. O. Hetcon prof. (Beiuș), G. Hango, protopop (Gherla), Iuliu Pop, cu doamna (Gherla), Dr. Victor Pop, avocat (Ileanda-Mare, Ioan Serbac, preot, cu familia (Jozip, Sătmăr), Iuliu Drăgoș, preot (Sânjude), Dr. Aurel Juga, avocat (Beclean), Dr. A. Egrî, cand. de adv. (Oradea-Mare), Vasile Bungeardeanu, preot (Bileag), I. Corbu, (Bistrița), I. Pop, protopop (Nușfalău), Nicolae Drăgan, profesor (Năsăud), Dr. O. Pavelea, avocat (Beclean), Dr. G. Tripon, avocat, cu familia, Dr. V. Onișor, cu familia, Dr. Julian Pop (Bistrița) Dr. Ion Ioanovicu, (Beclean), Dr. D. Ciuta, avocat, cu familia (Bistrița), Dr. I. Mustea, medic (Lăpuș), Dr. Vasile Moldovan, profesor (Gherla), V. Halța, prof. (Năsăud).

Ziua întâi (Duminică).

Dejul.

Capitala comitatului Solnoc-Dobîca, — unul dintre comitatele noastre cu majoritate românească covârșitoare (aproape 80% dintre 260.000 locuitori sînt romîni), — Dejul are o populație de vre-o 10.000 locuitori, dintre cari vre-o 2400 romîni. Are două parohii românești, una gr.-catolică și una gr. ortodoxă. Așezat pe malul stîng al Someșului, pe dealuri și coline, cu urcușuri și coborîri de strade, aspectul general al Dejului e simpatice.

Comunicația cu Dejul e însă foarte anevoioasă. Trenurile circulă de trei ori pe zi, în două direcții: spre Cluj și Beclean, — încet, încet... Scriitorul acestor șire a făcut drumul dela Arad pînă la Dej în mai bine de 19 cîasuri. A plecat din Arad seara la 10 și a sosit a doua zi la orele 5 după amiază. Alții au făcut drum și mai lung și greu. Cel mai lung drum au trebuit să-l facă însă prelații noștri romîni, și gr. ortodoxi și gr. catolici, cari nici pînă azi n'au sosit... Cică n'au legătură... cu Dejul unde se ține Asociația.

Oraș armenesc, cu case curate și frumoase, Dejul are azi înfățișare românească. O clipă predominantă și în această cetate ungurească vorba și simțirea românească... Mine? Totul se va re-duce la amintirea tot mai palidă a unor zile frumoase.

E țară săracă, țara aceasta a Solnoc-Dobîcei. Dar oamenii sînt vinjoși, răbdurii și lupta pentru pămînt le oțelește și mai mult forțele.

Un cer senin se întinde de-asupra acestei veselii românești. O zi frumoasă de toamnă. Armonie în natură și armonie în suflete... Toată suflarea românească din nou e unită, pentru o clipă și stăpînită de aceleași ideale și aspirații sub sceptrul sfînt al culturii românești...

Serviciul divin.

La orele 8 și jumătate în ambele biserici românești din loc s'a oficiat un serviciu divin la care a luat parte foarte multă lume.

În biserica gr. ortodoxă română a servit dl protopop T. Herman, asistat de preoții G. Hango (Gherla), Alexandru Sighiartău (Ciceu-Poeni) și Teodor Moldovan (Dragomirești). A cântat corul bisericesc sub conducerea învățătorului local Augustin Herman.

În biserica gr. cat. a servit dl canonic I. Welle asistat de preoții Anton Precup (vicarul Năsăudului) și Ioan Serbac (Jozip). Dl canonic Welle a rostit o predică despre însemnătatea și idealurile Asociației.

La liturghie a cântat corul mixt al Reuniunii române de cîntări din Năsăud, sub conducerea dlui A. Bena, profesor de muzică.

La sfîrșitul serviciului s'a oficiat un parastas pentru odihna sufletească a membrilor Asociației, morți dela ultima adunare generală încoace.

Discursul de deschidere.

La orele 10 și jumătate adunarea generală se întrunește în sala festivă a palatului

prefecturii. La masa președințială ocupă loc, în frunte, dl Andrei Bârseanu, vicepreședintele Asociației, de-a dreapta lui dl P. Cosma, de-a stînga dl Nicolae Ivan și ceilalți membri ai comitetului central: I. Negruțiu, Dr. L. Leményi, G. Precup, G. Plețosu, O. C. Tăslăuanu și I. Vătășanu, casierul Asociației.

Presa românească e reprezentată prin *Tri-buna* (I. Schiopul), *Gazeta Transilvaniei* (A. Bogdan), *Drapelul* (Dr. V. Branște), *Unirez* (Dr. I. Rațiu), *Gazeta de Duminică* (I. P. Lazar).

Autoritățile sînt reprezentate prin prefectul comitatului, contele Bethlen, primarul orașului *Ilosvay* sen. și vicecomitele *Bándy Gyögy*.

Sala e fixită de lume românească. Remarcăm în rîndul întâi prezența unui mare număr de dame și a unui și mai mare număr de țărani.

Momentul solemn al ședinței dintîi a fost, fără îndoială discursul de deschidere rostit de președintele Andrei Bârseanu, această figură simpatice și iubită a vieții noastre publice românești care cucerește într-o clipă sufletele. Orator distins, dl Bârseanu e un adînc cunoscător al vrierilor și aspirațiilor neamului românesc și găsește întotdeauna forma cea mai frumoasă și firească pentru exprimarea și a dorurilor noastre mai tînuite.

Discursul acesta pe care-l publicăm la loc de frunte, nu numai fiindcă a fost rostit de președintele celei mai înalte instituții noastre culturale, ci în rîndul întâi pentru importanța sa absolută, a fost ascultat de întreg auditorul cu viu interes și acoperit cu ropote de aplauze.

Salutul dlui Dr. T. Mihali.

În numele Românilor din Solnoc-Dobîca și a despărțământului Dej salută adunarea generală d. Dr. Teodor Mihali, — a cărui discurs a fost un vrednic răspuns la cuvîntul de deschidere.

Iată acest discurs:

Onorat Presidiu,

Onorată adunare generală!

Cuvintele frumoase, prin cari s'a deschis această adunare mîrșată, ne au înălțat în văzduhurile curate și încântătoare ale vieții sufletești, de unde cu ochii ageri ai culturii putem privi în toată liniștea asupra marilor datorințe și probleme ce ne stau înainte și ne regulează viața, deșteptându-ne la cunoașterea marelui adevăr, că sîntem o parte a omenirii prin conștiința noastră națională!

Și aici gîsim îndemnul neadormit și puternic al zilelor în cari trăim și care să descopere în progresul, ce putem constata pe toate terenele vieții publice.

Privind la evenimentele ce se părăndă înaintea ochilor noștri, ne convingem, că omenimea a ajuns la rezultate într'adevăr uluitoare pe terene culturale și științifice. Descoperirea puterii vaporului și a puterii electrice, aplicarea acestor forțe în practică, pentru scopul de a promova binele și fericirea omenimei, sînt dovezi eclatante despre progresele mari ce s'au realizat în zilele noastre.

Făț de această dezvoltare culturală, poporul român din această țară, nu poate să stea nepăsător nici indiferent. Și când se naște acest curent mîrș în sufletele noastre, voința și energia vieții ne spune hotărît că, trebuie să ne dăm seamă de evoluțiunea ce să desfășură înaintea ochilor noștri. Iar conștiința națională ne spune, că avem datorința a ne lua partea cuvenită din munca grea, dar atât de frumoasă a popoarelor culte, fiindcă voim să existăm și voim să fim considerați în re popoarele culte.

Nu mi permite timpul și locul, ca să înșir aici și să zugrăvesc greutatele mari ce a întâmpinat poporul român în decursul vremurilor trecute,

sau ce le întâmpină astăzi în calea progresului său cultural. Un lucru putem însă constata cu mândrie națională și nefericită, că poporul român în zilele de cea mai grea încercare, în focul tuturor luptelor înverșunate, în mijlocul primejdiiilor cutropitoare: totdeauna a fost conștient de înalta sa chemare și a știut să-și conserve ființa sa națională. Cu conștiință liniștită apelăm la mărturia istoriei că nu noi, nu poporul român a fost de vină, dacă în dezvoltarea culturii generale și în viața economică culturală n'a putut ține pas cu surorile sale cari s'au stău în fruntea civilizațiunii.

Jertfele aduse și munca pusă pentru susținerea și cultivarea limbii și a literaturii românești, crearea așezămintelor noastre culturale dovedește pe deplin, că poporul român în toate timpurile și între toate împrejurările a știut să-și păstreze, precum ființa și conștiința sa națională, așa și talismanul cel mai scump pentru fie-care popor: dorul și voința de înaintare și de progres, pe toate terenele culturii naționale.

De aceste idealuri au fost conduși părinții noștri vrednici de vecinică amintire, când înainte de aceasta cu 5 decenii, au înființat această instituțiune românească numind-o: »Asociațiune transilvană pentru literatura română și cultura poporului român«.

Înima românească nu poate să rămână nemișcată când se gândește la activitatea acestei instituțiuni culturale. Leac vindecător, prieten mângâietor și inger păzitor a fost Asociațiunea pentru poporul român.

A fost ca un apostol adevărat, care umbra din oraș în oraș și prin despărțămintele sale din sat în sat, ca să vadă fiii săi și pe toți să-i îndemne, să-i întărească în credință, să-i învețe la iubirea virtuților naționale și să le arate calea adevărului, calea culturii naționale!

După un răstimp de 28 de ani, iarăși s'a întrunit adunarea generală a Asociațiunii în acest oraș, în scopul ca să ne dăm seamă, întru cât am ajuns sau ne am apropiat de scopurile indicate în statutele acestei instituțiuni și că în conțetere frățească să ne sfătuim asupra procedurii noastre ce va trebui să urmăm în viitor.

Onorată Adunare generală!

Din prea frumosul discurs rostit de domnul președinte al acestei adunări, sântem pe deplin orientați despre principiile generale de cari sânt conduși fruntașii și conducătorii acestei instituțiuni culturale, cari principiul prea cred, că sânt aprobate de toți Românii de bine, cari se interesează de aceasta instituțiune.

Dar de sine înțeles, că între principii și fapte este o mare deosebire și de sine înțeles, că principiile și ideile atât de frumoase și salutare exprimate în discursul de deschidere numai atunci vor putea fi realizate, dacă inteligența și poporul român din această țară, uniți în cugete și în simțiri vor da tot sprijinul lor material și moral, ce se recere pentru realizarea scopurilor ce le urmărește aceasta instituțiune culturală.

Fără vătămarea modestiei putem afirma, că Asociațiunea își are partea leului în toate progresele realizate de poporul nostru, pe terenele vieții noastre culturale, economice-naționale. Instituțiunile culturale înființate și susținute în timpul mai recent din partea Asociațiunii bisericile și școlile ce le ridică poporul cu multă sudoare în locul celor vechi și primitive; modul mai rațional în cultivarea pământului; locuințele mai igienice, ce se ridică aproape în toate comunele, precum și modul de traiu mai bun și mai cum pânit al poporului, cu un cuvânt modul de a gândi mai potrivit spiritului timpului, munca mai rațională și traiul mai cumpătat al poporului nostru ne dovedește că de pe zi ce merge și noi progresăm și ținem pas cu celelalte popoare culte.

Cu toate acestea sânt însă multe neajunsuri, cari trebuie deisturate, dar avântul fiind odată pe calea luminii și adevărului trebuie să continuăm și mai departe munca începută și atunci putem fi siguri de izbândă!

Conducători vrednici și iubitori ai asociațiunii

au întrebuințat în timpul din urmă un mijloc foarte potrivit pentru răspândirea culturii în popor: înțeleg »prelegerile populare«.

Aceste prelegeri sânt adevărate mișcări culturale, cari conduse și dezvoltate în spiritul început, precum cer trebuințele poporului, vor deveni cele mai bune școli populare, vor fi izvor nesecat de cultură, de îndreptare și de progres pentru popor.

Și dacă se vor combina astfel de conferințe cu prelegeri practice din economie, industrie și tehnică, ușor vom putea saluta în viitorul cel mai apropiat o deșteptare generală în viața mult încercatului nostru popor.

Onorată adunare generală!

Prezența d-voastre într'un număr atât de mare și impunător, a făcut ca aceasta adunare generală să fie o manifestație sărbătorească a alpirei noastre neclintite către cultura națională ramânească.

Iar interesarea prietenească a concetățenilor noștri, pe cari îi salutăm cu drag în mijlocul nostru, este o dovadă, că năzuințele noastre culturale sânt apreciate, și așa se pregătește vremea dorită, să se recunoască odată, că cultura noastră națională conduce la fericirea țării, prin înfrățirea popoarelor în respectul împrumutat al ființei și culturii naționale, după rindulala firei, pe care nici o măiestrie vicelană nu o poate împiedeca în mersul său biruitor.

În numele meu, al inteligenței române, și al poporului român din acest oraș și comitat, vă salut dle president și onorat comitet, doamnelor și domnilor și vă doresc lucrare rodnică pentru cauza sfântă și mare a culturii noastre naționale!

Să trăiți la mulți ani!

Președintele A. Birseanu răspunde mulțumind pentru primirea frumoasă și salută oaspeții români și străini.

Salutul Asociației arădane.

În numele Asociației arădane salută adunarea dl Dr. Ștefan C. Pop, într'un discurs avântat, întrerupt în repește rinduri de aplauze vii.

(Vom publica discursul, în întregime, în numărul de Duminică).

Societatea pentru fond de teatru român n'a fost reprezentată.

Decursul ședinței.

Se trece la înscrierea delegațiilor prezentei ai despărțămintelor.

Raportul general se consideră citit.

Se procedeză la alegerea comisiilor dl Dr. Clemente Barbul, avocat în Dej, propune următoarea listă care a fost primită cu aclamație.

Comisia pentru raportul general, Dr. Vasile Lucacu, Dr. V. Branisce, Dr. E. Dalan, Dr. Ioan Rațiu, Dr. Ioan Vaida.

Comisia financiară: Dr. Teodor Mihali, Dr. G. Tripon, Andrei Cosma, Florian Cocian, Iuliu Pop.

Comisia de candidare, Dr. Șt. C. Pop, Dr. I. Kerekes, Dr. G. Buzura, Dr. V. Onișor, Gavril Hango.

Comisia înscrierea membrilor: Teodor Herman, Dr. Liviu Micșa, Dr. Vasile Moldovan, Dr. Iosif, Boca, Simion Russu.

Propunerii.

Președintele A. Birseanu anunță că s'au prezentat biroulul central două propunerii a dlui Ion Mihali din Sibiu, privitoare la înființarea unei școli agronomice și 2. a dlui Ion Corbu din Sibiu, privitoare la alcătuirea unei cărți de ciltre pe seama țărănilor.

Ambele propunerii se trec comisiei pentru examinarea raportului, care va avea să raporteze asupra ei în ședința de mâine.

Conferința despre baronul Pop.

Protopopul Clujului, dl Dr. Elie Dăian își citește apoi conferința interesantă și instructivă,

depre baronul Vasile Ladislau Pop, fost vreme de 9 ani președinte al »Asociației«, mort la 1875.

Născut la 1818, din părinți preoți, în Berind, o mică comună în comitatul Clujului. Învățăturile și le-a început și sfârșit în Cluj. A fost trimis apoi la Viena, în institutul Sfta Barbara, unde a făcut 4 ani de teologie. Trăind în străini, n'a uitat niciodată de țara sa. Întors acasă a fost primit de părinți și surori de o naivitate îndușitoare. La 1842 a fost ales profesor de matematică în Blaj, propunând pentru înțiașdată matematică în românește. Implicat într'un proces, merge în Tîrgul-Mureșului, unde face drepturile și e numit comisar regesc, iar după revoluția din 1848 e numit consilier la judecătoria urbarială superioară din Sibiu, iar la 1859 e numit consilier în ministerul de justiție. La 1861 e numit vicepreședinte al guvernului ardelean și președinte al supremului tribunal din Ardeal.

Toată viața sa a fost un însuflețitor apărător al drepturilor poporului român, intervenind în favorul Romînilor.

La 1868 e numit consilier intim și la 1864 baron, La 1866 a fost ales președinte al Asociației din Sibiu, în serviciul căreia și-a pus toată activitatea, proclamînd lozincă »Prin noi înșine«, reclamînd mereu înființări de școli.

Fiu tot atât de credincios bisericii cași neamului său, moartea lui a fost deplînsă de toată suflarea românească.

Conferința părintelui Dăianu a fost ascultată cu atenția cuvenită memoriei unui bărbat merituos. Președintele A. Barseanu tîlmăcește conferințiarului mulțumirile asistenței pentru interesantele comunicări.

Ședința se ridică la orele 12 și jumătate, anunțându-se ședința următoare pe mâine, Luni, orele 16 a. m.

Banchetul.

(Prin telefon dela trimisul nostru). La banchet au luat parte peste 300 de persoane. Sânt de față reprezentanții autorităților: contele Bethlen, prefectul comitatului, apoi primarul orașului, președintele tribunalului și procurorul de stat.

Cel dintâi toast îl rostește d. A. Barseanu, pentru monarhul. Mai toastează apoi: deputatul Mihali, pentru autorități; protopopul Herman, pentru comitetul central; în numele autorităților răspunde prefectul, contele Bethlen; asesorul N. Ivan, pentru despărțămîntul Dej și conducătorii lui; avocatul Chereches, pentru oaspeți; avocatul Micșa, pentru țărănime; Dr. G. Tripon, pentru dame și de încheiere din nou vicepreședintele Barseanu, pentru președintele Astrei, pentru I. Sterca Șuluțu, căruia i-se trimite o telegramă de omagii.

(Raport amănunțit urmează).

Serbarea populară

S'a ținut în sala otelului »Englezul«, în fața unui mare număr de intelectuali și țărani din partea locului. Conferințiarul agronomic al Asociațiunii, d. Aurel Coșciuc, a citit o frumoasă și instructivă prelegere populară despre cultivarea pământului. Dăm în resumat această prelegere interesantă.

Conferința agronomică a dlui Coșciuc.

Dl A. Coșciuc vorbește mai întâi despre cultura pământului, arătînd diferitele lucrări cînd și cum trebuie acelea făcute. Vorbește despre întoarcerea miștelor, însămnătatea ei pentru păstrarea umezelii în pămînt, stîrpirea buruienilor și a insectelor stricacioase, mai departe despre arătura adîncă de toamnă cum prin aceasta se îmbunătățește pămîntul expunîndu-l gerului de iarnă și adunînd în el apa provenită din ploile de toamnă și de zăpadă. După aceea explică lucrarea de primăvară a pămîntului arat din toamnă numai cu grapa și cu scormonitoarele prin ce iară se păstrează umezeala din pămînt. După acestea explică lucrarea pămîntului, sistemul »Campbell«, cu așa numita »grapă cu discuri«, metod adus din America, prin care pămîntul se aduce în o stare fizică

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Retz din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

cum nu se poate mai bună. Terminând cu lucrările pământului explică cultura cerealelor (grâu, săcară, ovăș, orz) după metoda «Demtschinsky». Metoda acesta la Chinezi e obișnuit din vechime, la noi însă s'a introdus prin Rusia și constă în aceea că plantele tinere când au 4-5 frunzulițe se scot, sădesc cu 4-5 cm. mai adinc de cum au fost și luind rindurile la distanță mai mare 16-20 cm. Resultatul obținut îl demonstrează cu spice de grâu și săcară. Fiind însă greu a aplica metoda aceasta, trebuind lucrători prea mulți la sădit explică cum un administrator de moșie din Boemia a construit o mașină de sămănat care trage brasde de 4-8 cm. adincă în brasdele acestea samănă și le tăvăluște. Brazdele rămân deschise și după ce a răsărit sămănătura, când plantele au 4-5 frunzulițe prin tăvălugit și grăpat să astupă brazdele trăgând pământ în jurul plantelor tinere rezultatul e același ca și la vădire și de tot uimitor. Vorbește și despre grăpatul holdelor primăvara.

Terminând cu lucrarea pământului explică însemnătatea pământului, arătând foloasele lui atât cele indicate cât și cele directe, trece la însemnătatea legumăritului ca o cultură care e de mare însemnătate pentru țara noastră și care se poate practica în un mod de tot ușor în grădina de lângă casă, săvârșind lucrările necesare în timpul când la câmp nu se poate lucra și putând lucra în grădina chiar și copiii și femeii mai slabe.

Tot cu acest prilej corul năvălește a executat câteva cântări populare.

Reprezentarea teatrală.

Seara a avut loc o succasă reprezentare teatrală, în sala festivă a comitatului. S'au jucat: *Pentru ochii lumii*, comedie de Labiche; *Jertfa* cunoscută dramă de Miclescu și *O soacră* farsă de I. L. Caragiale. (Raport amănunțit urmează).

Ziua a doua.

Sedința II.

Dej, 19 Septembrie. (Prin telefon dela trimisul nostru). Sedința s'a deschis la orele 10 și jumătate. În numele comisiei delegată pentru examinarea raportului general vorbește dl. Dr. Raf. La propunerea d-sale adunarea primește în general toate propunerile comitetului central.

Se proclamă apoi, în mijlocul unui entuziasm vijelios, membru onorific, marele proteguitor al culturii românești, boierul Vasile Stroescu.

Se aprobă proiectele de buget pentru exercițiul trecut și pentru cel viitor.

În numele comisiei însărcinată cu înscrierea de membrii noul, dl. Dr. Mleșă raportează că s'au înscris, de toți, 46 de membrii noi și anume: 8 fondatori, 8 pe vlață și 30 ordinari, încasându-se suma de cor. 5560.

Alegerea comitetului.

Expirând termenul până la care a fost ales comitetul actual, la propunerea comisiei de candidare se relege toți membrii vechiului comitet, afară de P. S. Sa episcopul M. Cristea, precum și de dd. Dr. E. Roșca și I. Munteanu, cari și-au dat irevocabil demisia. În locul dlor comitetul a fost întregit cu următorii membrii noi: I. Agârbiceanu, Dr. I. Lupaș și G. Precup, cari sânt salutați cu ovații din partea publicului.

Viitorul congres.

S'a hotărât a se ține în 1911 la Blaj, deodată cu congresul Societății pentru fond de teatru.

Dl. Bârseanu închide apoi ședința, rostind o avântată cuvântare, pe care o termină cu cuvintele: La revedere cu bine la Blaj!

Dl. Dr. Ștefan C. Pop, îi răspunde, mulțumindu-i pentru înțelepciunea și tactul cu care a condus aceasta adunare reușită.

Lucruri sârbești.

București, 4 Sept. v.

Pe timpul conflictului dintre Austro-Ungaria și Serbia, opinia publică românească și-a manifestat o deosebită simpatie față de poporul sârbesc, care își are și el idealurile lui, după cum ni-le avem și noi pe ale noastre, care luptă și el pentru triumful libertății și al luminei, după cum luptăm și noi.

La București și în alte centre din țară s'au ținut întruniri de simpatie față de nedreptății noștri vecini. Studenții sârbi au fost primiți cu entuziasm de nedescris în România. Ba unii mai pripiți au pus la cale o confederație a studenților din statele dunărene. Câțiva studenții români au plecat la Belgrad spre a discuta programul.

Fărăste, din toată vorba nu s'a ales nimica. Ce nu pune la cale entuziasmul tinereții? Pentru cel tânăr nu există nici scară prea înaltă, nici vis prea îndrăzneț. Și apoi se explică toate așa de ușor, având în vedere firea Românului, care se înduioșează repede de suferințele de aproapele. Iar pe acea vreme sârbi primiseră cea mai grea lovitură.

Vremea a venit însă să vindece rana, ce le sângera atunci. Sârbi au uitat de dragostea noastră și aceia cari au avut să ispășească pierderile suferite au fost frații noștri de peste Dunăre, Românii, cari locuiesc în mase compacte în regatul sârbesc. Ca și vecinii lor Unguri, sârbi, într'o pornire caraghioasă a șovinismului lor, au pornit o luptă crâncenă de exterminare a elementului românesc. Românii din regat, cari ar fi voit să călătorească printre acești frați, cari zac în cel mai cumplit întunec, au fost oprți la graniță. Cei veniți de acolo povestesc cumcă autoritățile sârbești au confiscat și au distrus toate cărțile scrise în limba românească. E o prigonire neexplicabilă, mai ales din partea unui popor slab și nenorocit ca acesta.

Un caz recent cred că trebuie relevat. Anul acesta, în vacanța de vară au plecat în călătorie de studii prin Serbia doi dintre cei mai eminenti absolvenți ai facultății de litere din București: d. G. Giuglea, ale cărui încercări pe terenul filologic au fost primite cu atâta simpatie de specialiști și poetul G. Vâlsan, cunoscut publicului românesc din versurile publicate în »Sămănătorul«, pe când această mult încercată revistă era sub direcția dlui Iorga.

Pornind dela Turnul-Severin, tinerii cercetători au străbătut valea Timocului până la Negotin, vizitând vre-o patruzeci de comune românești, în cari au găsit material neprețuit pentru studierea limbii noastre. Cuvinte de origine latină, cari la noi nu se mai întrebuințează, forme lingvistice necunoscute, balade de o frumusețe artistică, basme și cântece de un lirism fermecător. O adevărată comoară care zace ascunsă, necercetată, nestudiată de filologii noștri. O comoară din studierea căreia ar profita în primul rând și lința.

La Negotin însă tinerii români au fost arestați și sub cuvânt că sânt spioni au fost bruscați de autoritățile sârbești și trimiși sub escortă până la Turnu-Severin. Faptul este cu atâta mai grav, cu cât amândoi aveau pașapoarte liberate dela ministerul de interne din București. Protestele lor, precum și explicațiunile date n'au avut nici un rezultat. »Spionii« au trebuit să părăsească țara. Și-au părăsit-o, cu regretul în suflet că nu pot duce cu ei tot ceia ce ar fi putut aduna din bogăția de limbă și poezie a fraților din Serbia.

În felul acesta vecinii vor să-și asigure situația statului lor zdruncinat. Acum telegramele anunță că guvernul din Belgrad va veni cu un proiect de lege marțială, după care toți cei bănuți ca spioni vor fi executați după o scurtă judecată. Sărmanii neputincioși. Iși închipue că în felul acesta, vor putea ține și mai departe în întunec sutele de mii de Români. Se înșală amar. Lumina va pătrunde pe nesimțite și acolo. Căci nu este putere omenească să se poată opune curentului de rededeptare al unui popor.

Coresi.

Holera în Ungaria.

Deasupra giei de peste mormântul celor căzuți a început să incolțească iarba și în aer plutește uriașa suflare de mort a holerei, zburând în gorna-i fără răgaz pe deasupra regiunilor țării și lăsând spaimă și groază în urmă. Și în clipa din urmă, când nu se mai poate ascunde nimic și nici nu mai e nădejde de scăpare acolo unde s'a simțit fâlăitul rece al aripelor ei, autoritățile tac, încearcă să ascundă proporțiile primejdiei, iar locuitorii așteaptă cu groază să-i pice din vreme în vreme noui știri despre cei secerati de coasa neînduratei morți.

Cu toate aceste nu-i nimic de ascuns, în capitală au fost deja două decese de holera și în lungul Dunării epidemia se lățește mereu, cuprinzând hoștește ținuturi întregi. Primejdia se întinde și amenință să se lățească și asupra celeilalte părți de țară, fapt care se va întâmpla necondiționat dacă se va lăsa neîmpiedecată comunicația vapoarelor pe Dunăre și dacă poporul nu va fi oprit cu forța chiar, de a folosi în orice fel apa Dunării. Proba cea mai eclatantă despre aceasta servește faptul că în Mohács s'au ivit noui cazuri de epidemie. Se reclamă chiar puterea armatei care să păzească apa și să împiedece cu arma în mână toată lumea care ar încerca să vină la Dunăre fie să se scalde fie ca să bea.

Nouie cazuri din Mohács.

Locuitorii mai prînseseră o Isacă de inimă văzând că în întreaga ziua de Vineri nu se ivise un singur caz de holera și așteptau cu inima bătând de nerăbdare să vadă dacă a trecut primejdia cu adevărat.

A fost mare spaimă însă Sâmbătă când deodată s'au constatat cinci cazuri epidemice, iar Duminică viitoare alte patru. Toți bolnavii au fost internați la spital. Dintre acești, azi diaspre ziua au murit doi, un bărbat și o femeie și cam în aceeași vreme a sosit știrea că într'o comună învecinată a murit încă un copilăș de holera.

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.

Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ

Welsmayr Ferencz

Timișoara, centru, strada Hunyadi

În urma repetițiilor cazuri epidemice întreaga comuna este izolată, orice comunicație și atingere cu alți oameni a fost întreruptă. Muncitorii dela depozitul de cărbuni n'au vrea să și părăsească locuința și să meargă în oraș. Psgubele sânt mari, mai ales pentru bieții negustori, căci lumea nu mai îndrăznește să iasă la stradă.

Holera în Esztergom și Kalocsa.

Cu patru zile în urmă s'a îmbolnăvit în Kalocsa un om și Duminecă a murit de holera. În Esztergom încă sânt patru bolnavi de holera asiatică.

Holera în Viena.

În Viena se pare că holera stă gata să erupă din nou și cu mult mai vehementă ca mai înainte. În cursul zilei de ieri s'au anunțat autorităților șapte cazuri de boală, dintre cari patru sânt epidemice și încă în stadiu destul de grav. Bolnavii au fost internați la spital și s'a ordonat anchetă medicală.

Holera în România.

București, 19 Septembrie. Toate cazurile de holera anunțate până aci — afară de cazul dela Galați — s'au dovedit de neînțelepte. În Braila s'a anunțat un caz de îmbolnăvire suspectă, dar nu se știe nimic sigur, căci cercetările medicale sânt încă în curs. Toți călătorii de pe bordul vaporului »Bosna« au fost puși sub carantină.

Dunărea infectată de holera.

Păreră mai tuturor medicilor este că întreaga Dunăre începând dela Budapesta, este infectată de holera, de oare-ce prin satele ungurești contaminate de holera, este obiceiul prost de a se arunca toate murdăriile în Dunăre.

La Brașov.

Unele ziare au anunțat că s'au ivit câteva cazuri de holera și la Brașov. Sântem informați că, nici un caz nu s'a semnalat în această localitate dar că întreg ținutul din împrejurimile Brașovului este infectat.

Ca măsuri preventive, s'a instalat la Predeal, infirmeria din Azuga, s'a dublat personalul medical și s'a îndoit numărul patrelor însărcinate cu paza graniței. Zilele acestea chiar va sosi la Predeal o etuvă dela spitalul din Târgoviște.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 19 Septembrie n. 1910.

Bilanțul unei mișcări.

Inscrierile la Universitatea din Budapesta s'au terminat. Puțini studenți Români vor mai fi rămas să se înscrie de aci înainte: voluntarii cari se liberează la finea lunii acesteia, cei cari au înaintat petiții pentru a fi scutiți de didactru și vr'un bolnav care-și așteaptă certificatul medical. Prin urmare s'ar putea face statistica aproape exactă a tinerilor cari au găsit cu cale să se lumineze asupra istoriei și literaturii românești cu ajutorul razelui lui Dr. Iosif Șeghescu.

Este cunoscută mișcarea cu mult avânt, foarte îndreptățită, pe care a făcut-o studențimea română din Pesta, când a fost numit profesor oarba unealtă a tuturor guvernelor ungurești. Demonstrații furtunoase, cari au împiedicat deschiderea cursului pe când se fixase, boicot general contra parvenitului ignorant și inimosul memorandum atât de bine documentat, înaintat rectorului universității, Ultimul ecou al acestor acte răsună — ca un fel de »cavete canem« — și astăzi, când decanii facultăților cheamă pe studenții cari au iscălit memorandumul și îi »admoniază în gradul prim«.

Manifestația cea mai potrivită, cu mai mare efect, a fost împrejurarea că, afară de

doi inconștienți, nici un student nu s'a înscris la cursurile lui Șeghescu. Credem că măsura aceasta s'a practicat și în toamna noului an școlar. Cu atât mai vârtos, cu cât activitatea »științifică« a rotveinului burlesc nu s'a sporit, pe când seria păcatelor lui contra neamului nostru a crescut, valoarea morală a renegatului s'a coborât și mai adânc, — dacă aceasta se poate închipui. Șicanele contra studenților, alegerile din Iunie cu întreg cortegiul lor de nelegiuiri, răzbunarea de azi împotriva Românilor cari au votat contra lui, — toate acestea s'au adăos la seria enormă a trădărilor lui Șeghescu, făcute înainte de a fi numit profesor.

Pentru a ne putea da seamă de adâncimea sentimentului național al studențimii din Pesta, de conștiința lui, pentru a arăta cum știm pedepsi și noi pe dușmanii neamului românesc, — așteptăm statistica celor ce s'au înscris la Șeghescu!

— **Nouii protopopi ai diecezei Aradului.** Consistorul plenar al diecezei Aradului ce s'a ținut azi supt președința P. S. S. episcopului I. I. Pap, a deliberat asupra celor trei alegeri de protopop recente, confirmând pentru tractul *Butenilor* pe părintele *Terențiu Opreanu*, pentru tractul *Lipovei* pe părintele *Fabrizius Manoilă*, iar pentru tractul *Chișineului* pe părintele *Dr. G. Ciuhandu*.

Felicitările noastre.

— **O zi memorabilă pentru Germania.** Germania se pregătește ca luna aceasta, în 24 să sărbătorească cincizeci de ani dela moartea lui Schopenhauer, cel mai de seamă reprezentant al filosofiei veacului trecut. Toate popoarele civilizate își vor aduce aminte în această zi bărbatul care ca cugetător, nu numai că a îmbogățit cu noul idei literatura filosofică, ci a fost reprezentantul unui nou curent, care a dat cugetărilor vigoare nouă. Ca pe toți cari încearcă să lupte contra bătrânilor cei cu arme mucedate, contimporanii săi nu l'au recunoscut, șau n'au vrut să-l recunoască. Urtașa lui personalitate plutea în întuneric, chiar pe timpul apariției operelor sale celei mai de seamă: »Die Welt als Wille und Vorstellung«, căci profesorii săi Tichtel și Vogel — pe care-i critica fără milă, se bucurau de o reputație cu mult mai mare și erau cu mult mai temuți în filosofie, decât să l'fie luat pe el cineva în serios, sau să-l fie apreciat după merit.

Din întuneric în care se sbătea, a ieșit numai atunci când scriitorul Frauenstädt a început dări de seamă asupra lui și când ziarele engleze au început a-i dedica rubrici întregi și folioane de elogii. Începând de aci a ieșit la suprafață, și în cei din urmă zece ani ai vieții sale a trăit fericirea unei munci din greu răsplătite. Operele lui s'au vândut în nenumărate ediții și lumea a recunoscut într'însul pe cugetătorul, pe uriașul creator al neobudismului și al pesimismului modern, care recunoștea singură voința ca un element pozitiv. Privea voința drept izvor al superinței, iar încetarea ei o numea Nirvana: dispariția completă, eternul haos. Germanii voesc să serbeze a cincizeci aniversară dela moartea lui Schopenhauer, prin reeditarea completă a operelor lui, despre care lumea nu voia să aibă nici o cunoștință la cea dintâi apariție a lor.

— **Spiritul lui Dumas.** Se reprezintă la Theatre Française, »Șoarecele« lui Pailleron. Piesa mediocră, succesul la fel. Intre spectatori era și Dumas fils. După reprezentație se întâlnește cu Coquelin, care l'întreabă:

— Ei, scumpe maestre, ce spui de »Șoarece«?

— Om cu noroc, Pailleron ăsta, răspunde Dumas.

De el se joacă, într'o singură seară, două piese: Pe scenă »Șoarecele«, iar în public: »Unde se plictisesc«.

— **Achitat.** Domnul Ioan Suci, avocat în Zălau, a publicat în »Gazeta de Duminecă« un articol contra jandarmilor pe cari nu-i putem iubi și știința nici de frică. Procesul de presă n'a întârziat, dar — vai — jandarmii »au rămas pe jos«, de data asta. Curtea cu jurați din Dobrița a achitat pe domnul Suci, întrucât articolul d-sale a fost găsit obiectiv și just.

Sărmanii împănași!

— **Catastrofă de tren.** Din Bordeaux se telegrafiază că un tren ce manevra în gară s'a izbit de un tren accelerat ce abea sosise. Două vagoane a'e acceleratului s'au zdrobit cu desăvârșire. Unul dintre conducătorii trenului a murit, iar dintre călători au fost răniți șase inși. O altă știre anunță că catastrofa s'a sfârșit cu viața a doi oameni și pe lângă aceasta au mai fost răniți încă șaisprezece inși. Se vede că ministerul de comerț al Franței se sinchisește prea puțin de viața călătorilor, căci abea săptămâna trecută i-se atrăsese atenția asupra mizeriilor dela liniile din miazăzi.

— **Escelența Sa mitropolitul Mihail** a călătorit Vineri în 16 Septembrie la Hodac lângă Reghin, unde va consacra biserica de-acolo. A fost însoțit de R-mil canonic Dr. Smigelski și Ulican. Preoțimea și unii fruntași din popor de pe linia Cucerdea-Reghin, pretutindenea au eșit întru întâmpinarea bunului arhieru, așa la Ludos, unde Escelența Sa a fost întâmpinat de preoțimea din jur în frunte cu protopopul Solomon, la Iernot protopopul Papiu și familia d-sale, la Sânpaul preotul de-acolo, iar la Târgul-Murășului preoții în frunte cu administratorul protopopesc B. Saltelechi, dorindu-i cu toții călătorie bună. Cât a permis timpul, Escelența Sa s'a întreținut în mod cât se poate de afabil cu preoții săi. Dumnezeu să-l ducă'n pace și să-l aducă'n pace.

— **Un incendiu uriaș.** În părțile de miazăzi ale Rusiei aproape de Sanița pustiește un foc uriaș de patru zile de-a rândul. Câțiva copii s'au jucat cu chibrituri în localul unei fabrici de vată și au aprins-o. Focul s'a lătit repede încât nu mai putea fi vorba de localizare și din localul fabricii s'a întins și asupra locuitorilor din comună. În ziua cea dintâi au ars două sute de case și oamenii s'au refugiat în munți. Se spune că cu această ocaziune au ars peste o sută de oameni, fiind surprinși de foc și negăsind nici un drum de scăpare prin marea de flacări. În curtea fabricii s'a năruit o casă și a îngropat treizeci de oameni sub dărâmături. Azi e ziua a cincea de când arde mereu și au fost consumate până acum la vr'o două mii de case, lăsând pe drumul peste 11 mii de oameni, acum în capul iernii. E mare teamă că focul se va lăți și de cealaltă parte a riului care desparte orașul, îndoind primejdia, căci aici e o uriașă fabrică de chereștea cu un enorm depozit de lemne.

— **Invenția lui Ehrlich—Hata.** Se anunță din Frankfurt că o fabrică de culori din Höchst a cerut oficiului industrial din Berlin brevet pentru invenția lui Ehrlich pe care în decurs de cel mult patru săptămâni o va pune în circulație făcând-o accesibilă marelui public.

— **Catastrofa balonului Zeppelin.** Din cauza repeșițelor catastrofe dela aparatele de aeronautică, societățile de asigurare germane au avut pagube foarte mari. După catastrofa balonului Zeppelin, societățile de asigurare au fost păgubite cu 480,000 mărci și în consecință, pentru a evita astfel de cazuri, au pornit o mișcare cu scop de a nu mai primi în asigurare aparatele aeriene. Pe urma acestei dispoziții societă-

file de navigație aeriană vor riscă să aibe pagube enorme.

— **Necroloage.** Cu inima frântă de durere anunțăm, și în numele tuturor consăngenilor, că iubita soție, adorata mamă, bunică soacră și rudenie *Maria Poynár de Királdaróc* măritată *Zigre* după lungi suferințe și-a depus nobilul suflet în mâinile creatorului, azi la 1 și jum. ore după prânz.

Rămășițele pământești ale scumpei defuncte se vor așeza dela casa Nr. 9, strada Bóthy în cimitirul central după ritul bisericii gr. or. române în 18 Septembrie a. c. la 3 ore după prânz. Memoria-i binecuvântată:

Nicolae Zigre, soț. Cornelia G. Zigre măr. Dr. Popescu, Elena Zigre măr. Kocsis. Dr. Aurel Zigre. Maria V. Zigre măr. Dr. Ilie. Lucreția Zigre, Dr. Nicolae Zigre fiice și fii. Dr. Gheorghe Popescu, Dr. Andrei Ilie, Kocsiss Adalbert gineri. Lucia Plopu măr. Zigre noră. Nicolae și Aurel Popescu, Livia, Andrei, Mărioara, Cornelia Ilie, Elena, Dezideriu, Maria, Gizella, Josif Kocsiss, Lucia Zigre nepoți și nepoate. Ana Poynar, Gavriela Poynar văd. Rezey, Dr. Nicolae Poynar, Olga Poynar măr. Barra, Dr. Ioan Poynar, Melania Poynar văd. dr. Groza frați și surori.

— **Cu inima înfrântă de durere aducem la cunoștință rudeniilor, prietenilor și cunșuților trista știre că iubita noastră soție, mamă, fiică, soră și cumnată *Veturia Mușoiu* născ. *Iuga*, soție de notar, după scurte dar grele suferințe, împărtășită cu sf. taine, a adormit în Domnul azi la orele 7 a. m. în al 28-lea an al vjeții și al 8-lea al fericii sale căsătorii. Rămășițele pământești ale scumpei defuncte se vor așeza spre vecință odihră Miercuri în 1/14 Septembrie a. c. la 1 oră p. m. în cimitirul gr.-or. din loc. Dormi în pace suflet blând și nobil! Apoldul mic, în 12 Septembrie st. n. 1910. Vasile Mușoiu, soț. Minerva, Coriolan, Vasile și Ionel, fiică și fil. Dionisie, Petru, Ioan Iuga, Ana Rodean n. Iuga, Maria Hânsa n. Iuga, frați și surori. Petru și Ioana Iuga, părinți. Vasile și Ana Mușoiu n. Stănescu, socri. Zosim Mușoiu, Ioan Rodeanu, Ioan Hânsa, Maria, Maria și Filofiei Iuga, cumnați și cumnate.**

— **Coroane eterne.** Corpul profesoral al seminarului »Andreian«, în scopul eternisării memoriei mult regretatului profesor Demetriu Cunțan, fost membru onorar al »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, a dăruit fondului »Andreian« baron de Șeguna pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor, ai numitelor Reuniuni 10 cor. La acelaș fond au mai dăruit: Bas. Necșa paroh (Apoldul de sus) 20 bani, Ghenadie Bogoevici, protosincol (Budapesta) 1 cor., Ioan Popa, paroh (Săliște), soția sa Alexandrina n. Nicolescu și copiii lor Ionel, Mărioara și Istinața, anume în amintirea surorii respective cumnatei răposate Mărioara Peira n. Nicolescu (Ibănești) 1 cor. 40 bani și Vic. Tordășianu, prezident 10 bani.

— **»Balul costumat din Arad«.** În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți postale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școli de fete.

x **Seminar de drept în Cluj** strada Petőfi No. 18 (dela 1 Octombrie în Ferencz József-ut No. 6.) Pregătește pentru examene fundamentale și de stat. Imprumută înscenările noui pregătite. La cerere se trimite prospecte gratuit.

ECONOMIE.

Târgul de țară din Săliște (com. Sibiu) se va ținea, pentru vite în 4 și 5, iar pentru mărfuri în 7 Octombrie a. c. st. n.

Sarea de sărături și efecte din Budapesta.

Budapesta, 17 Septembrie 1910.

Prețul saramurilor după 100 kigr. a fost următorul:

Cantitatea	Preț
De Tisa	21 R. 30
Din comitatul Albe	20 » 60
De Peța	20 » 80
Sântăpănesc	20 » 70
De Bacica	21 » 20
Secară de calitate I.	14 » 45
Orzul de nutreț, calitate I.	13 » 70
Ovis de calitate I.	16 » 55
Secară	11 » 35

La „Librăria Tribunei“

se pot procura următoarele manuale

Dr. Petru Barbu. Catehism IV carte de religie	—40
» » » Simple istorioare religioase morale	—30
» » » Istorioare biblice	—30
» » » » bisericești	—30
» » » » (1910)	—30
Nicolae Crășnariu. Prelegeri metodice din istorioare biblice. Preparațiuni la întreaga materie de învățământ prescise pentru clasele II și IV ale școlilor primare, 74 lecțiuni cu harta istorică a Palestinei.	3—
» » Istorioare biblice, cl. III și IV.	—40
» » Istorioare bisericești pentru clasa V și VI.	—40
Catehism	—40
Din istoria biblică pentru școli elementare.	—24
Din liturgia bisericii ortodoxe române (Cu două ilustr.)	—70
Abc-dar carte de cetire de Iosif Moldovan și conșoții.	—40
A doua carte de cetire de Iosif Moldovan și conșoții.	—40
A treia carte de cetire de Iosif Moldovan și conșoții.	—60
A patra carte de de cetire de Iosif Moldovan și conșoții.	—60
Carte de cetire pentru clasele 5-6 de Iosif Moldovan și conșoții.	1—
Limba maghiară de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan pentru clasele 1-3.	—50
Limba maghiară de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan pentru clasele 4-6.	—50
Gramatica română de Iuliu Groșorean Ed. II	—40
<i>Scrierile din Iuliu Vuia</i>	
(Aprobate de înaltul minister.)	
Abc-dar ilustrat scris pe baza metodei cuvintelor normale Ediția VI. (1910)	—07.
Abc-dar scris pe baza metodei sunetelor VII.	—40
Instrucția metodică a metodei sunetelor VII	—80
Carte de cetire pentru clasa II Ed. III.	—36
» » » clasele III și IV.	—60
» » » » V și VI.	—60
Curs practic de limba rom. pentru cl. 3,4,5, și 6	—60
Curs practic de limba maghiară pentru cl. 1, 2, 3, (Gyakorlati tanmenet a magyar beszéd tanításához) ed. VIII.	—50
Curs practic de limba maghiară pentru cl. 4, 5, 6, (Gyakorlati tanmenet a magyar beszéd tanításához.)	—50
Elemente de geografie și constituție.	—60
Curs practic de aritmetică pentru clasele 2, 3, și 4 Ed. IV.	—60
Curs practic de aritmetică și geometrie pentru cl. V și VI.	—36
Curs practic de istoria Ungariei.	—40
» » » istoria naturală.	—60
» » » fizică și chimie.	—50
» » » economie.	—56
Carte de învățatură pentru ultimii ani ai școlii primare și pentru cursurile de repetiție economice.	1-50
Curs practic de istoria literaturii române de Ioan Stanca.	—40
Exerciții intuitive române maghiare de Ioan	

Vancu . . . . . —50
 Geografia Ungarie pentru școlile populare de Iosif Stanca. . . . . —30
 Manual de gimnastică de Ioan Prodan. . . —60
 Rugăciunile școlare, cântări bisericești. . —50
 Tot la librăria Tribunei să mai pot comanda recvizite de scris și desemn pentru școli și cancelarii. Caete pentru caligrafie română, germană, dictando și comput à 2, 4, 5, 10 și 20 f.l. bucata. Caiete pentru desemn cu și fără puncte. Cerneală Anthracen, Writing-Ink, Princess-Ink, Király și Salon. 1 sticlă à —12, —20, —40 —60 1— și 1-80. Tuș. Gumi arabicum. Condeie. Călimare Tampoane. Ceruze de peatră. (stile) Notițe de buzunar. Creioane. Gumi de șters. Tăblițe. Albume pentru cărți postale. Albumuri pentru poezii și memorie. Bureți pentru tăblițe și mari și pentru tablă. Ceară roșie. Compasuri (Zircăle). Glazure Penale de lemn pentru păstrat ceruze, în formă de cutii.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei se află de vânzare:

Dr. Onisifor Ghibu: Ziaristica bisericească la Români. Studiu istoric	2.—
» Limba nouălor cărți bisericești	1.—
» Der moderne Ultrajismus oder die Zwelsprachigkeit in der Volksschule	2.—
» O călătorie prin Alsacia Lorena. Țara și școlile ei	—75
*	
Tib. Brediceanu: Aurora. Vals pentru piano	2.—
» Rândunica. Vals pentru piano, ed. II a	2.—
» Preludiu și hora compuse pentru piano. Ed. II-a	2.—
» Viorela. Vals pentru piano. Ed. II a	2.—
*	
Biblioteca Lumina à 30 fil + 5 fileri Nr. 1 Em. Gârleanu, Trei Vedenii.	
Nr. 2 H. de Balzac, Călăul, traducere de A. Mândru.	
Dr. Vasile Suci profes. Hipnotism și Spiritism. Studiu criticologic 1 cor. 50 fil.	
Tot dela librăria noastră se mai pot procura recvizite de scris, hârtii de epistole cu prețuri foarte ieftine, precum și cărți de literatură ș. a. scrieri complete, romane, nuvele, poezii traduceri călători etc. etc.	

Comandele de cărți etc. precum și prețul lor să se adreseze către: **Librăria »Tribunei«** Arad str. Deák ferencz 20.

Poșta Administrației.

Gheorghe Maxim Avrig. Am primit 10 cor. în abonament.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichia și conșoții

Un practicant de farmacie

cu praxă de un an sau doi ani, care poșede și limba germană, află imediat aplicare pe lângă un salar de 20 respective 30 coroane și tot viptul, în farmacia Virgil Vlad, Gyulafehérvár.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
 Arad, vis à-vis cu casa comitatului.
 Palatul Fischer Edz. Poarta II.
 Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

In atențiunea candidaților de notari.

In cancelaria subsemnatului află aplicare imediat **2 tineri calificați în afacerile notariale.** Condițiuni foarte favorabile. Reflectanților le voi comunica condițiunile în scrisoare.

Traian Radu, notar cercual, Feneș (Fenes) p. Zalatna.

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 63210. 18 August 1910.

Publicațiune.

A 40-a tragere la sorti a titlurilor de rentă 4% amortibilă din 1891, împrumutul de Lei 45.000.000 se va efectua în ziua de 18 Sept. (1 Oct.) 1910, ora 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiunilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de Lei 413.000 în proporția următoare:

20 titluri de câte	5.000 Lei	100.000
49 » » »	2.500 »	122.500
127 » » »	1.000 »	127.000
128 » » »	500 »	64.000

324 titluri cu valoare nominală de Lei 413.000

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Comptabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

Credit pe ipotecă, pe cambii
și pentru officianți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,
str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Cumpăr
fân de livadă

sănătos și uscat în orice
cantitate ab Arad.

Juliu Löbl,
furnisor militar.

Băcănie.

O băcănie bine frecventată, cu licență de tutun și vindere limitată de băuturi aflătoare într'o comună din comitatul Aradului cu 18.000 locuitori, e de vânzare împreună cu casa, din cauza schimbării de local. Prăvălia se află între locuitori români, dreptacea o recomand cu toată căldura negustorilor români. — Ofertele să se adreseze la administrația ziarului »Tribuna«, supt »Băcănie«.

Dózsa János măiestru -
cojocar în
Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca măiestru perfect în ra prepararea tuturor articlilor aparținătoare acestei branșe precum:

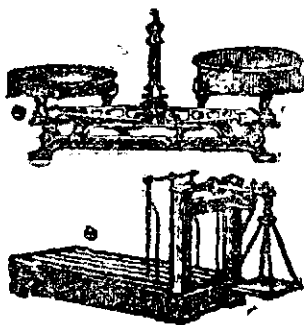

gulere prepara-
tive, gulere boa,
manșoane (muff)
în executare mo-
dernă și după cel
mai elegant gust.
Blane și tocuri
de picioare, etc
Reparaturile se
execută prompt.

In atențiunea proprietarilor de cumpene!

Am onoare a face cunoscat on. public că am depus cu succes bun repararea și pregătirea cumpenelor la școala industriașă și de metalurie din Arad și astfel ca reparator calificat pentru repararea cumpenelor primesc repararea a tot-felul de cumpene ș. a. cumpene cu brațe egale, în forma

Cum-
pene!

Cum-
pene!

de pară, — zecimale, — centimale și pentru trăsuri, precum și semnarea punctuală a podurilor de 20, 10, 5, 2, 1 — și 1/2 kg. și legalizare alor. —

Rugând binevoitorul sprijin, sunt cu d. stimă:
LUDOVIC SIRBU lăcătar și mă-
jer diplomat,
D E V A, Laktanya-u; nr. 6.

Atrag atenția onoratului public asupra atelierului meu de spălătorie și colorare chimică existent de peste

50 de ani

cea mai veche în ramul acesta. Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.

FEICHTINGER J.

Kolozsvár
Str. Paris 5. Telefon —.

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărat

săpunuri

pentru gospodărie, săpunuri de toaletă, parfumuri, și orice articole pentru spălat.

Luminări

de stearină și ceară pentru biserici; e fabrica de săpun a lui

Lorencz Károly,
Arad, Str. Forray p. Nádasy.

= Atelierul de fotografiat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.
Referindu-vă la »Tribuna« veți avea favor în prețuri.

ATENȚIUNE.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți cetit aceste anunțuri. —

Abonați și răspândiți în toate
părțile țării

TRIBUNA

unicul ziar politic național
român ce apare dimineața.

Cele mai ex-
celente instru-
mente pentru
săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază
VÁRADY LAJOS
fabrică de instrumente
H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile,
comunele, singuraticii: singuri pot
face săparea cu instrumentele mele.

— Primlucrător mijlocesc. —
Recomand și mașini pen-
tru împletitul de sîrmă.
Catalog de prețuri trimis gratis și franco.
Premiat la 6 expoziții.

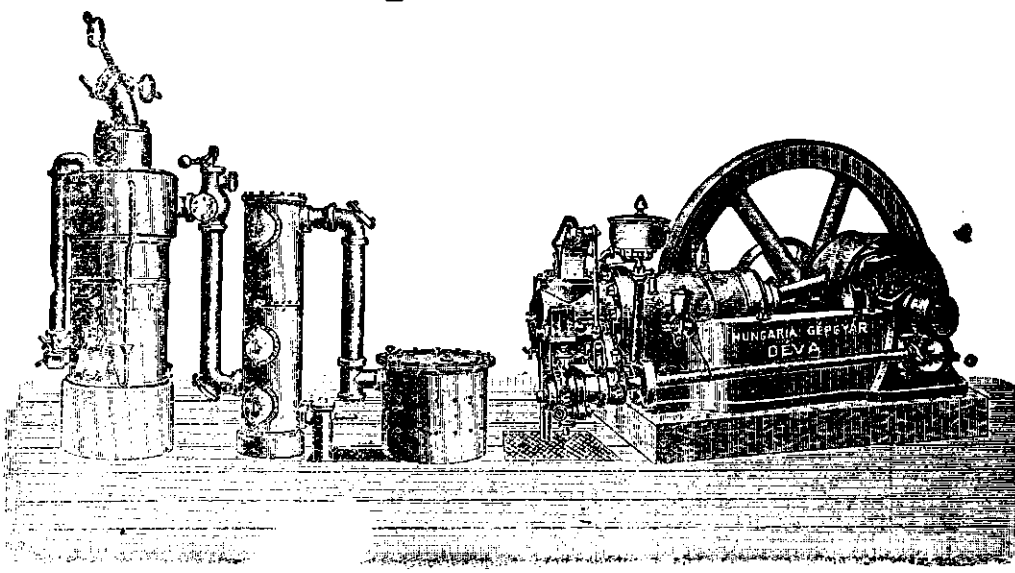
BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1909 22 August.	ACTIV	1910. 14 August. 21 August.
129857729	92557729 Rezerva metalică Aur 109064618	149383805 152497618
305218	37340000 " Trate Aur 43433000	454395 3828884
69637841	Argint și diverse monete	95841655 103467344
33955408	Portofoliu Român și Străin	28703270 29952304
11999924	*) Impr. pe ef. publice 14345900	11939924 11999924
15093086	" " " In cont cor. 15606404	14720535 14720535
3151121	Efectele Capital. Social	3107121 3107121
59817 5	Efectele fondului de rezervă	6001378 6001378
705739	" " " amortizarea imob. și material	714018 714018
334560	Imobili	273940 285481
112994595	Mobilier și Mașini de Imprimerie	116970220 116800795
—	Cheltueli de Administrație	— —
27767229	Depozite libere	52493618 31050133
65258242	" " & provisoriu	31523381 51093338
477042407	Conturi de valori	512187260 522972874
12000000	Conturi diverse, Sold.	— —
26727618	PASIV	12000000 12000000
3992572	Capital	28421362 28421362
292029120	Fond de rezervă	4248750 4248750
2237648	Fondul amortizării imobilelor și material	317434080 317052480
626054	Bilete de Bancă în circulație	2341543 2341543
112994595	Profituri și pierderi	56 702 660091
—	Dobânzi și beneficii diverse	116970220 116880705
26434800	Depozite de retras	— —
477042407	" " & provisoriu	30205603 31447853
	Conturi diverse, sold	512187260 522972874

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%.

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA” societate comandită Déva.

Pregătește și ține în depozit:

Tot-felul de mașini economice.
Garnituri de motoare cu benzin și ulei pentru trier-
rat, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și
mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500.
Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru
putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor
cu lumină electrică. Plănuirea și construirea de mori
pentru urluit, măcinat și cherestrăe. Apaducte și fântâni.
Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pen-
tru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor
mașini și automobile. — Specialități: instalarea de
camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de
ghiața, lăptării și fabrică de cașuri și repararea canelor.

Stațiuni de automobile.

Hoffmann Sándor

Arad, palatul teatrului.

≡ Au sosit toate noutățile de toamnă: ≡

Materii admirabile în cele mai noue culori.

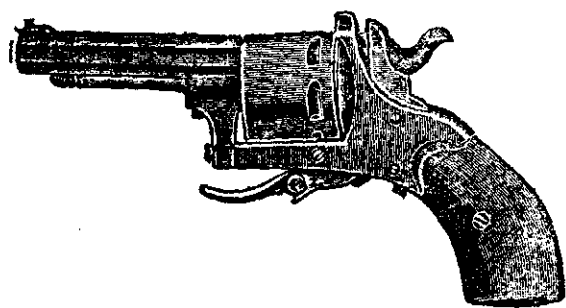
POSTAVURI pentru talii. DELINURI. ȘALURI. ROCHII de desupt.	CIORAPI mai iefteni ca ori-unde CONFEȚIUNI pentru femei și fete. ALBITURI.	PANZE. BRODERII. DANTELE. ȘINOARE etc. etc. TRUSOURI.	ADJUSTĂRI (DECORAȚII) pentru halne. Rog să binevoiiți a privi vitrinele mele.
---	--	---	---

Frații Burza

Nr. telefonului 601.

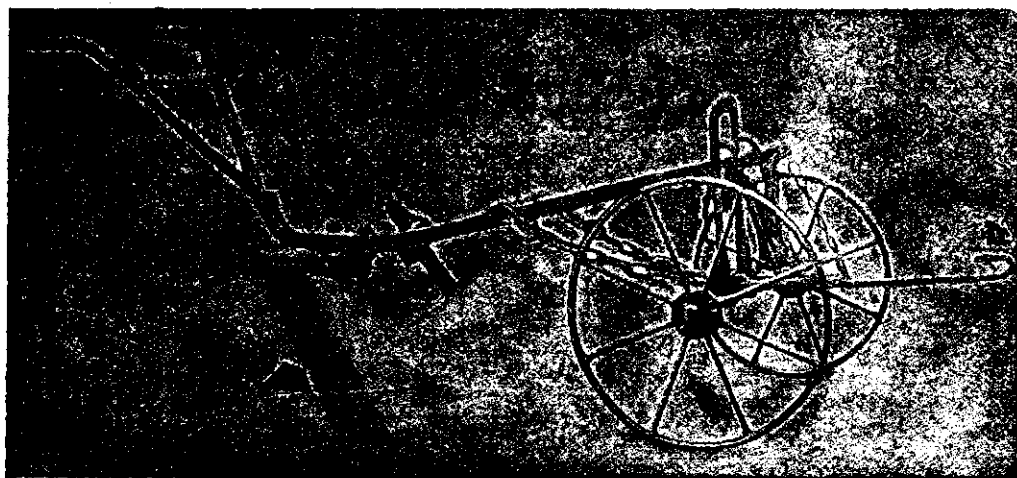
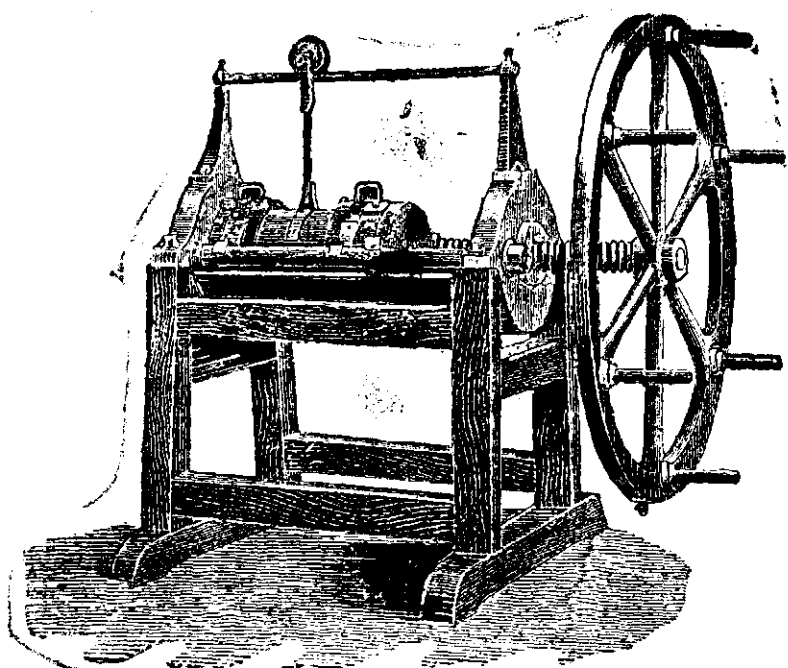
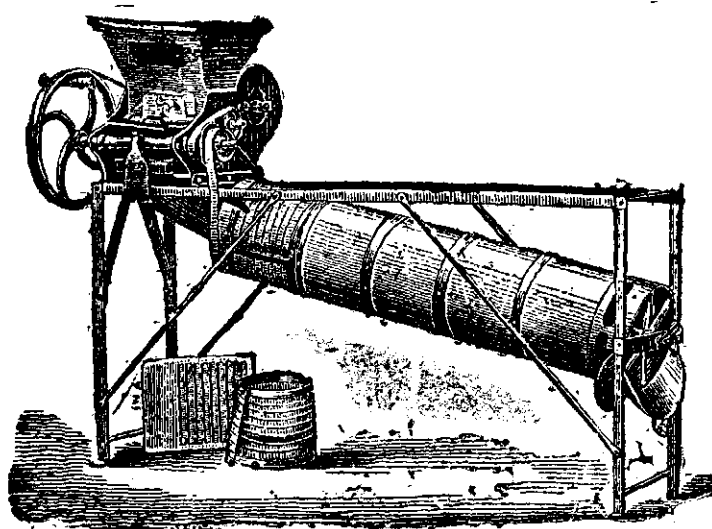
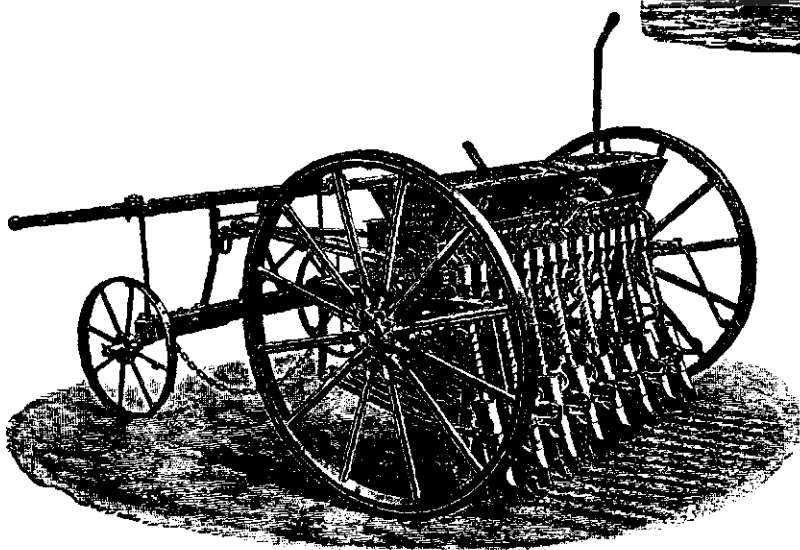
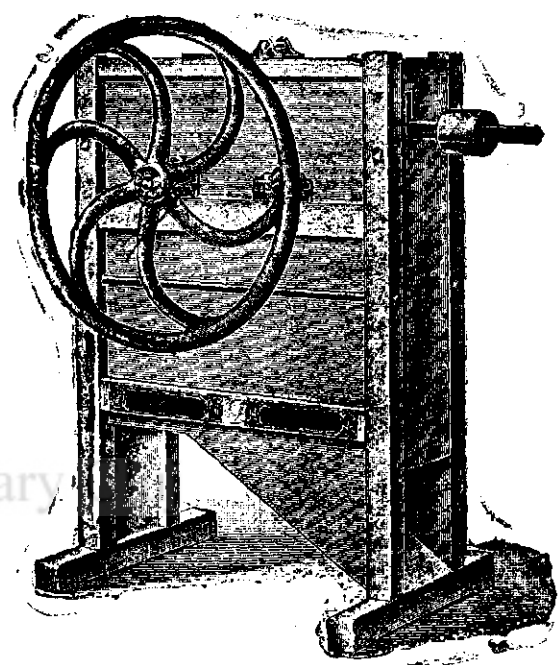
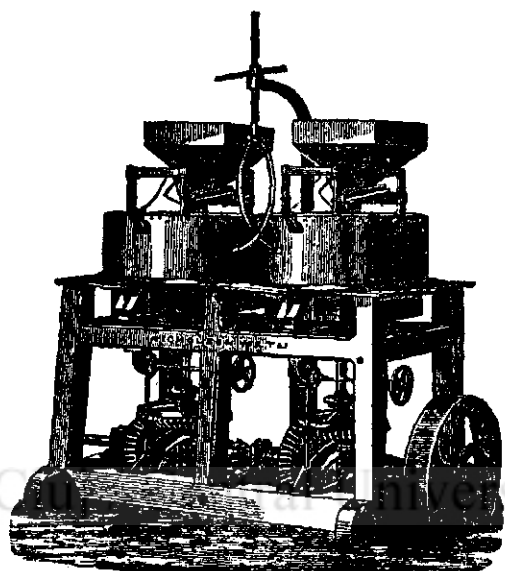
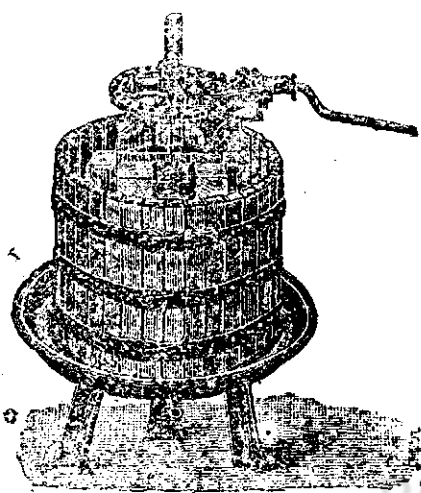
Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér 1.

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot-felul de **mașini agricole** cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate. Catalog trimitem gratuit.

Agentura generală a fabricii de mașini Nicholson din Budapesta pentru garnituri de treerat și orice mașini agronomice.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre

== Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. ==

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor și măiestru pietrar.
Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmură, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

LA NAGYENYED
Com. Alsófehér

să se adreseze,
cine dorește a-și procura varietăți autentice de:

Pomi roditori
arbori pentru alee, plante de ornament, conifere, plante de îngrejmuit, fructe cu boabe, puieți, etc

Vițe altoite
(calitate superioară)
viță europeană și americană cu și fără rădăcini
(Catalog instructiv la cerere gratuit).

FISCHER & COMP
Pomi Vișcului

Piese muzicale de Tib. Brediceanu

Doine și cântece.

(Voce și p'ano).

CAIETUL I.

Foaie verde, foi de nuc.
Cântă puiul cucului.
Bădișor depărțișor.
Spune mândr' adevărat.
Vai, bădiță, dragi ne-avem.
Cine m'aude cântând.
Bade, zău, o fi păcat.
Bagă, Doamne, luna n' nor.

CAIETUL II.

Știi tu bade, ce mi-ai spus.
Vino, bade, iar acasă.
Năcăjit, ca mine, nu-i.
După ochi ca murele.
Floare fui, floare trecui.
Cântec haiducesc.
Trageți voi boi!
Cine n'are dor pe vale.

Jocuri românești.

(Piano solo).

CAIETUL I.

Lugojana.
Măzărica.
Ardeleana (ca'n Banat) I.
Pe picior I.
Ardeleana I.
Brău I.
Hora.
Ardeleana (ca'n Bănat) II.

CAIETUL II.

Ardeleana (ca'n Banat) III.
Ardeleana II.
Pe picior II.
Țarina.
Învărtita I.
De doi.
Ardeleana III.
Brău II.

CAIETUL III.

Brău III.
Hațegana.
Ardeleana (ca'n Banat) IV.
Învărtita II.
Pe picior III.
Ardeleana (Abrudeana) IV.
Ardeleana (ca'n Banat) V.
Brău IV.

Prețul unui caiet: cor. 4.— (fr. 5.—)

Preludiu și Hora din »Serata etnografică«, pentru piano, ediția II.

Rândunica, vals, pentru piano, ediția II.

Viorele, vals, pentru piano, ed. II.

Nou! — Aurora, vals pentru piano. — Nou!

Prețul à cor. 2.— (fr. 2.50).

De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general la:

Librăria Arhidiecezană în Sibiu. — (Nagyszeben)

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.